

Kjell Jonsson

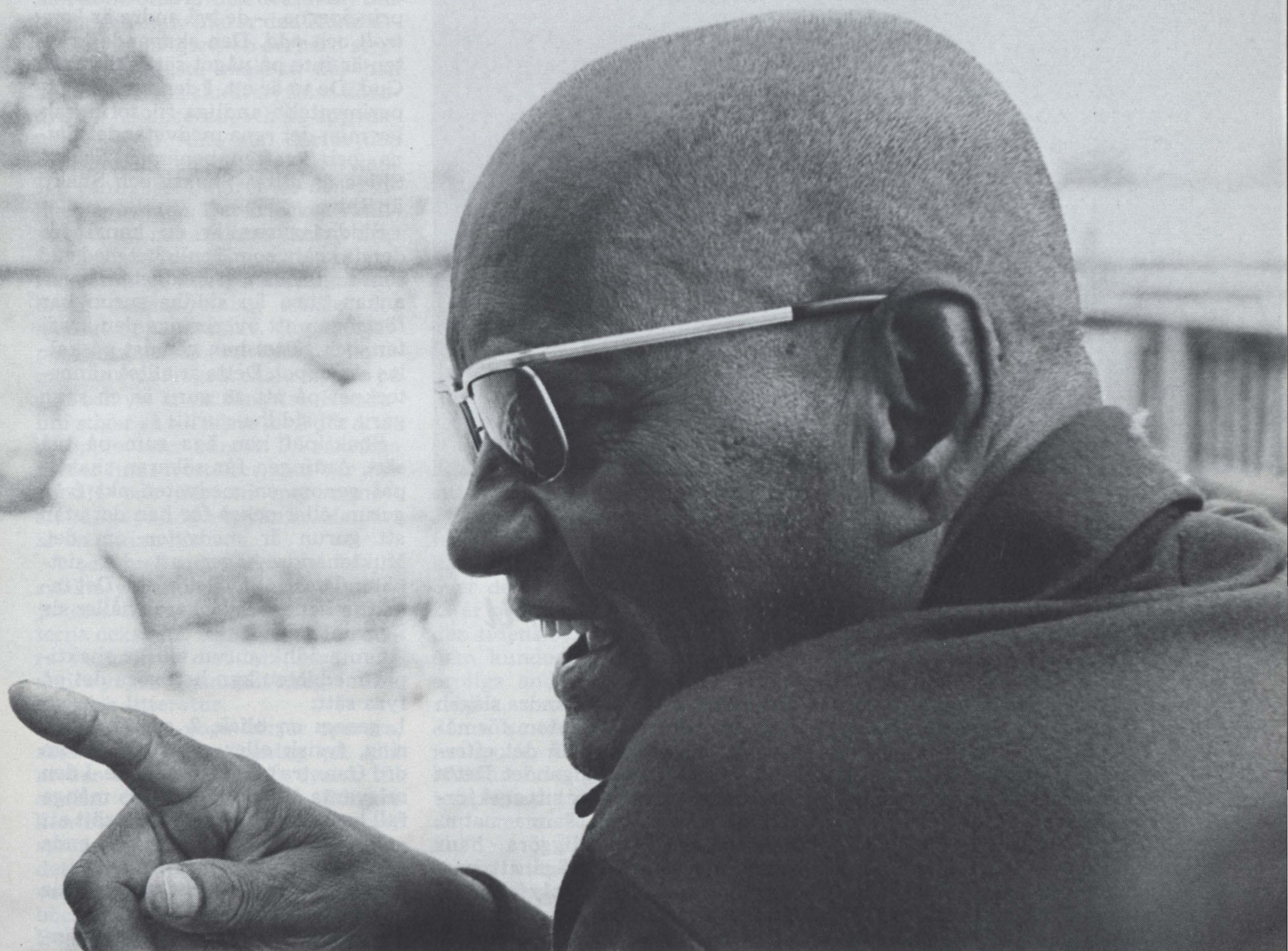
SÖKAREN

NR 9

ARBETSGRUPPEN FÖR UFOLOGI

1976

LÖSNUMMERPRIS 5:00 inkl moms

"Muktananda ingår i en lång succession av Siddha Gurus, som förmedlar Siddha Yoga eller Spontan Yoga. Det är en gammal esoterisk tradition, som alla verkligt stora helgon och yogis utövat. Muktananda är den förste som öppet presenterat den. Han är ovanlig bland nutidens andliga lärare eftersom han har den sällsynta förmågan att kunna väcka din inre

kraft, Kundalini. Han gör det genom att överföra sin egen medvetna kraft till dig utan att du behöver göra något annat än att ta emot den." Så lyder en del av texten på baksidan av en liten bok, "Spontan Yoga", av Swami Muktananda, vilken har översatts till svenska. Se sidan 2!

Muktananda, Siddha Guru

Swami Muktananda är en *siddha-guru*. Den funktion han därmed utövar är viktigare än hans person. Jag ska därför börja med att beskriva vad en siddha-guru är och vad han kan göra för sökaren.

Det finns tre nivåer av andliga lärare, gurus — om vi nämner dem i stigande ordning: *diksha-*, *veda-* *ka-* och *bhodaka-guru*. Bhodaka är detsamma som siddha. Diksha-gurun kan ge mantra och andliga instruktioner. Vedaka-gurun har därutöver den teoretiska kunskapen om kosmos och människan och har ibland även till viss del upplevt vad han talar om. Bhodaka-gurun

inkluderar i sig de två andra slagen av gurus och har dessutom förmågan att skänka sökaren det eftersökta — självförverkligandet. Detta kan han göra i kraft av sitt eget förverkligande av sin sanna natur. Man brukar åskådliggöra hans funktion genom att säga att han, eller hon, skänker upplysning på samma sätt som man kan tända ett ljus med ett annat, som redan är tänd. Ordet guru är följande sanskrit, och de båda stavelsena betyder mörker resp. ljus, dvs gurun är den som avlägsnar mörkret — okunskapen om vår sanna natur — och ger andlig upplysning. Att göra det

Av Jörgen Rapp

är som ett barns lek för en siddha-guru.

I skrifterna definieras siddha-gurun på följande sätt: Han är Guds kraft, som ger nåd (the grace-bestowing power of God). De vanliga uppslagsböckerna nämner ofta att ett helgon har eller är förbundet med kraft. Om vi vill få en djupare förståelse av den andliga kraftens natur, lämnar oss uppslagsböckerna inget svar. För att inte riskera att trötta läsaren/sökaren ska jag endast kortfattat beröra ämnet.

Enligt samstämmiga utsagor från alla helgon och mystiker av rang är den yttersta verkligheten, Gud, rent medvetande. Detta medvetande skapar, upprätthåller samt upplöser ständigt oändliga universa, vilket utgör tre av de fem kosmiska principerna — de två andra är *kontroll* och *nåd*. Den skapande kraften är inte på något sätt skild från Gud. De två är ett. I den indiska experimentella andliga filosofin kallar man det rena medvetandet *Shiva*, och kraften benämns *Shakti*. Shiva är alltså Shakti, och Shakti är Shiva.

Siddha-gurun är en kanal för denna kraft, som, i enlighet med vad som sagts ovan, är medveten. Ingen annan guru än siddha-gurun har förmågan att överbringa den kraften, och sättet han gör det på kallas *shaktipat*. Detta är alltså kännetecknet på att en guru är en sann guru, en siddha-guru!

Shaktipat kan äga rum på två sätt. Antingen får sökaren shaktipat genom en medveten akt från gurun, eller också får han det utan att gurun är medveten om det. Muktananda säger att det sistnämnda sättet är det bästa. Det inträffar genom att sökaren håller sig i guruns närhet.

Om siddha-gurun vill ge shaktipat medvetet, kan han göra det på fyra sätt:

1. genom en blick, 2. genom beröring, fysisk eller subtil, 3. genom ord (mantra), 4. genom tanke. I den relevanta litteraturen finns många fall beskrivna av dessa fyra sätt att ge shaktipat, som för den enda initieringen värd att få.

Varför får man shaktipat? Har det någon verkan?

Alla som har studerat yoga, känner till att det är fråga om *kundalini*. Ett exempel: det man vanligen här i väst menar med yoga är *hatha yoga*, kroppsyan. Ha betyder sol och tha betyder måne. Yoga betyder förening. Solen och månen

är benämningen på två slags livskraft, som värmer och kyler kroppen och dessutom har att göra med in- och utandningen. Dessa båda krafter ska alltså förenas. När det sker, väcks kundalini axiomatiskt.

Kundalini är namnet på Shakti då Hon, Universums Moder, finns i människan. Alla yoga-vägar, liksom överhuvudtaget alla andliga discipliner, syftar till att väcka den slumrande kundalini-kraften, som vilar i ett andligt centrum, *chakra*, vid ryggsnutet. Som Ramakrishna, det stora helgonet, som levde i slutet av 1800-talet, sa: "En människas andliga medvetande är inte väckt, om inte hennes kundalini har börjat resa sig." (The Gospel of Ramakrishna, s. 814) Siddha-gurun väcker alltså lärjungens kundalini, och därmed börjar den inre resan, som leder till självförverkligande. Gurun väcker inte bara kraften, utan han kontrollerar den dessutom tills lärjungen själv klarar det. Kundalini har naturligtvis en oerhörd styrka. I det lägsta chakrat, där hon alltså vanligen slumrar, finns könsdriften lokaliserad, och då uppvaknandet äger rum, kan därför den sexuella driften stegras — det kanske vanligaste hindret för den andlige aspiranten. Det är också vanligen så, att människans tankar dras till den regionen där nyckeln till paradiset finns, men tankarna kretsar kring sinnesnjutning istället för andligt uppvaknande. Gurun hjälper lärjungen så att kundalini kommer ut ur det lägsta chakrat, som på sätt och vis är ett fängelse. Kundalini stiger så till nästa nivå där andra upplevelser väntar. På samtliga nivåer finns frestelser, som blir mer subtila och därmed mer oemotståndliga ju högre nivån är. Men det är en annan historia.

I och med uppväckandet börjar siddha-yogagurunns gåva till lärjungen. Denna yoga kallas i skrifterna också för *maha yoga*, den stora yogan, för den inkluderar alla andra yoga-vägar. Allt enligt indisk klassisk litteratur.

När *siddha-yoga* börjar operera, sker vanligen en rening på alla nivåer av sökaren, från fysisk till andlig. Meditation, som tidigare kan ha förefallit så svårt, kommer spontant, och lärjungen upplever det skrifterna talar om. Man behöver alltså inte studera böcker för att få andlig kunskap. Den finns redan inom var och en. Det enda som behövs är att öppna inseqn.

Siddha-gurun utför alltså en kosmisk funktion, den femte, då han ger shaktipat. Rollen han spelar — Guds kraft som ger nåd — är vik-

tigare än hans person. Identifiera honom därför inte alltför hårt med hans fysiska kropp. Den rätta mötesplatsen att träffa honom på är i hjärtat. Där avslöjar han sin sanna natur för oss, och den är vår egen! För att ha det mötet är emellertid hans fysiska person medlet. I Shivasutras, en grundläggande text i Kashmir-shaivismen från 800-talets slut, sägs just detta: Gurun är medlet!

Swami Muktananda ingår i en lång succession av siddha-gurus, där varje guru kan liknas vid en stafettlöpare, som successivt vidarebefordrar stafettpippen, dvs shaktin, till våra dagar. Till skillnad från de vises sten, som bara förvandlar järn till guld — och inte till de vises sten — kan siddha-gurun förvandla sökaren till en finna-re, dvs lärjungen blir i sinom tid själv guru.

Muktananda föddes i Sydindien år 1908. Han tillhörde en from och rik familj. När han var 15 år träffade han Swami Nityananda, som var en sk *nityasiddha*, dvs han var perfekt redan från födelsen. Nityananda klappade honom på kinden och försvann sedan. Ett halvt år därefter lämnade Muktananda sitt hem och gav sig ut för att söka efter en guru. Han bodde några år i en ashram (ett kloster), avlade munklöftet och antog namnet Swami Muktananda. Han döptes ursprungligen till Krishna, men som sedan föreskriver antog han alltså ett nytt namn för att ytterligare understryka att han nu vikt sitt liv åt Gud.

När ledaren för ashramen dog, fortsatte den unge munken sitt sökande. Han vandrade kors och tvärs över den indiska subkontinenten i 23 år och kom i kontakt med 40 av den tidens största helgon. Inget av dem kunde emellertid stilla hans oroliga ande. Så kom han till en siddha, som hette Zipruanna, och denne sa till honom: "Gå till Ganeshpuri! Där finns din guru!" Muktananda gick dit, steg in i templet och träffade åter Nityananda, som sa: "Jaså, du har kommit nu?"

Han initierades av Nityananda genom shaktipat, och en ny fas inleddes i hans andliga utveckling. Efter några månader sa Nityananda till honom att åka till Yeola, 10 mil från Ganeshpuri, för att fortsätta sina meditationer där. Det gjorde han. Han mediterade många timmar om dagen i nio år och hade oräkneliga upplevelser, som han fö-

beskrivit i boken *The Play of Consciousness*. *) Han besökte sin guru helt sporadiskt under de åren. År 1956 uppnådde han så självförverkligande, och Nityananda kallade honom till sig. Sedan dess är han sig lik: utstrålar styrka, frid och lycka liksom en kamin utstrålar värme.

Han har sitt huvudkvarter i Ganeshpuri utanför Bombay men under två och ett halvt år har han nu varit i Västerlandet, mesta tiden i USA. Då jag träffade honom där i maj månad i år, gav han shaktipat åt 400—600 personer vid varje tvådagars "intensive", som hålls ett par gånger i månaden.

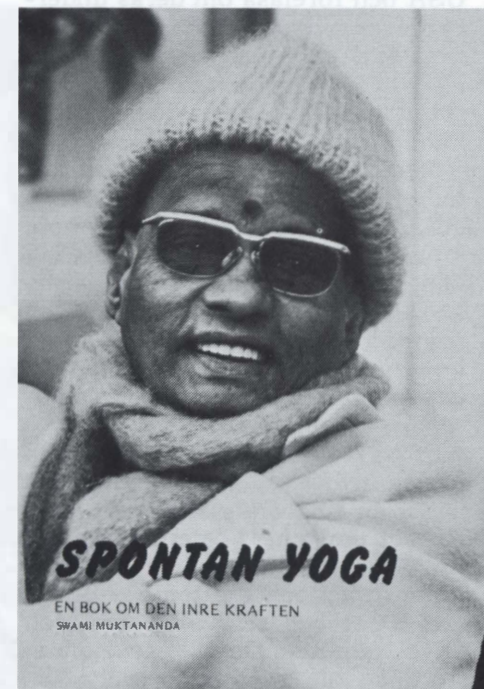
En bok av Swami Muktananda finns på svenska. Den heter "Spontan yoga" och kan erhållas från Siddha Yoga Dham, Box 6019, 200 11 Malmö. Telefon: 040/97 27 97 (inte för sent på kvällen). Pris 15:—.

På Siddha Yoga Dham, besöksadress Kyrkogatan 1, kan man delta i "intensives" och satsang, dvs sjunga och meditera. Vid tillräckligt stort intresse hålls också "intensives" på andra platser.

*) Säljs genom Siddha Yoga Dham och Vattumannen.

Anm. Jörgen Rapp, som är pol.mag., arbetade några år i statsförvaltningen men kände ett allt starkare behov av andlig utveckling. Han har vistats i sammanlagt cirka ett år på Shree Gurudev Ashram i Indien hos Swami Muktananda.

Bilder: Gauri Hubert

Professor Richard Alpert blir Ram Dass

Av Surya Green

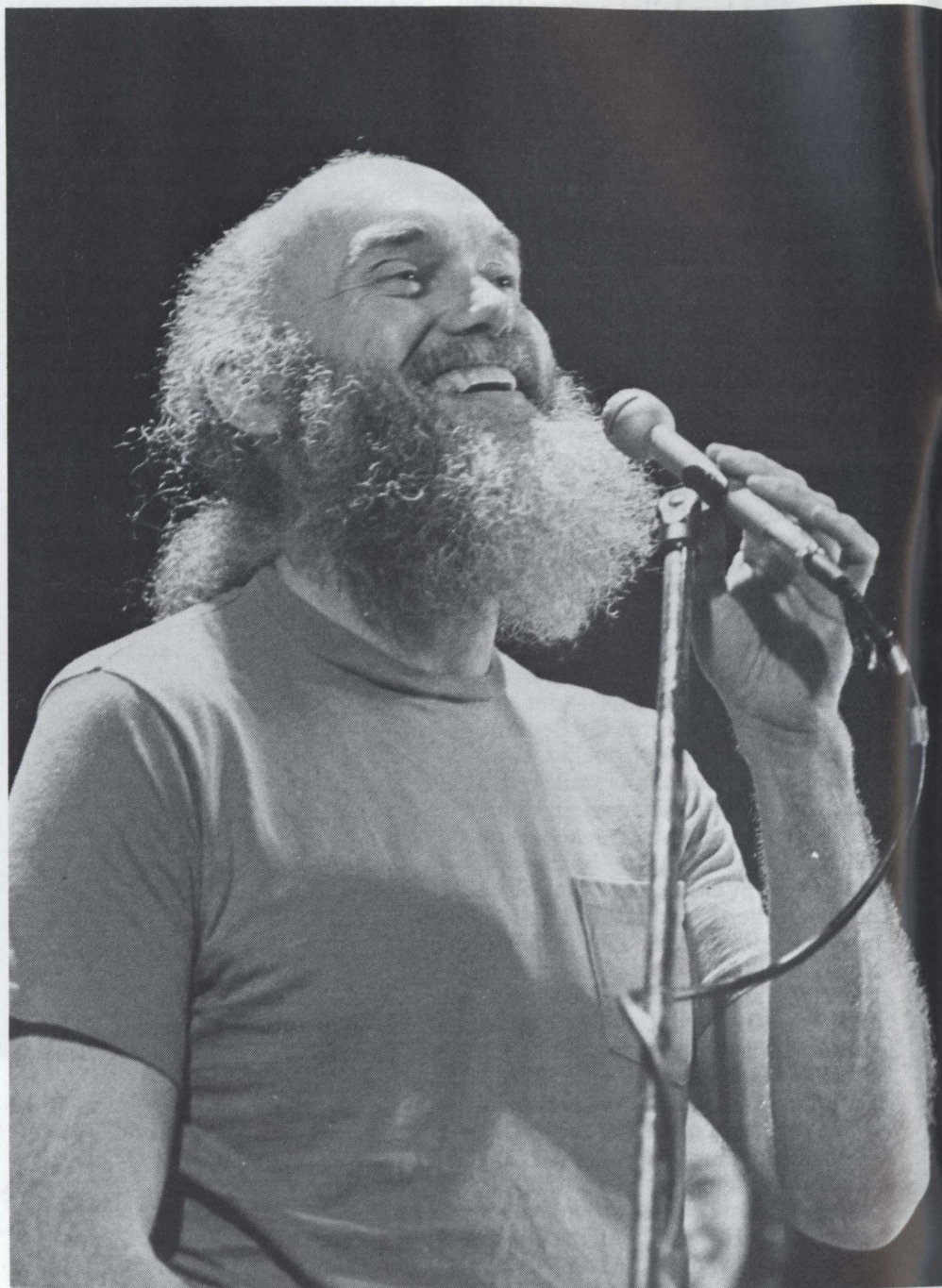
Richard Alpert var en högt bildad, framgångsrik amerikansk jude i den övre medelklassen, son till en välbärgad, konservativ Bostonjurist. Han tog doktorsgraden i psykologi och började undervisa vid Stanforduniversitetet i Kalifornien. Där genomgick han också psykoanalys i fem års tid och blev själv psykoanalytiker. När han var 28 år, utnämndes han till biträdande professor vid Amerikas högst ansedda universitet, Harvard.

Men Alpert var ingen akademisk plugghäst. Han var en svajig ungkarl, ägare till en Mercedes, en motorcykel, en segelbåt och ett flygplan Cessna 172. Han lät skraddarsy sina kostymer, samlade på antikviteter och höll intima middagsbjudningar. Han drack mycket, och han hade en homosexuell läggning.

Till det yttre hade Richard Alpert uppnått den amerikanska drömmen om materiell standard och framgång. Men inombords kände han en tomhet. Och när han befann sig i detta mentala tillstånd, träffade han Tim Leary, som vid den tiden experimenterade med psykodeliska droger vid Harvard. Alpert började samarbeta med honom, för att till slut bli avskedad från Harvard därför att han gett psykodelika till studenter. Själv provade han alla droger som fanns tillgängliga och började resa omkring i USA och föreläsa om deras underbara verkningar. Genom drogerna fick han en ny syn på sig själv. Hans förhållande till universum förändrades, och han började lära känna Gud.

Men det var ändå något som fattades Richard Alpert. Han kände att han behövde någonting som kunde föra honom vidare. Medan han funderade över vilket värde LSD-drogen hade och över sin egen framtid, bjöds han av en välbärgad buddhist på en resa till orienten. Uttråkad, utan att ha något att göra, accepterade han.

Efter tre månader i Indien och Nepal träffade Alpert Bhagwan Dass, en ung amerikan som hade strövat omkring i östern i fem års tid. Han attraherades av den inre intensiteten och kraften hos Bhagwan Dass och slog följe med den unge sadhun. Det ledde honom slutligen till ett litet tempel i Hi-

Ram Dass talar i Philadelphia, maj 1976.

malaya. Där satt Neem Karoli Baba (Maharaji), "mannen i filten", vilken kom att förändra Alperts uppfattning av livet mer radikalt och bestående än LSD någonsin kunnat göra.

Den indiske gurun tycktes omedelbart vara medveten om alla Alperts tankar och handlingar. Först retade han amerikanen för dennes bundenhet vid pengar och ägodelar. Sedan förbryllade han honom genom att svälja en stor dos LSD

utan att det hade någon märkbar effekt på honom. Han gjorde Alpert ytterligare häpen genom att avslöja en ingående kännedom om dennes nyligen avlidna moder. Överväldigad bröt Alpert samman och grät. Han skriver i sin självbiografi "Be Here Now": "Jag kände det som om jag kommit hem, liksom att resan nu var slut."

Men det var bara en början för Alpert. Han blev pånyttfödd, något som symboliserades av det nya

namn som Maharaji gav honom, Ram Dass. (Ram är ett av namnen på Gud i hinduisk tradition, och Dass betyder tjänare av.) Nu började det hårda arbetet med självutveckling. Han stannade på Maharajis ashram i flera månader. Under ledning av Hari Dass Baba — som nu är verksam i Santa Cruz, Kalifornien — tillbringade han sina dagar med att stiga upp klockan fyra på morgonen, öva raja yoga, läsa hinduskrifter samt leva i celibat och hålla en strikt vegetarisk diet.

Sedan Ram Dass återvänt till väst, och i synnerhet efter utgivningen av "Be Here Now", blev han ett slags kult-hjälte för många människor som också genomgick djupa förändringar i sitt liv. De kunde identifiera sig med hans utveckling bort från materialism. I många avseenden skilde sig inte Ram Dass så mycket från dem. Dessa människor syntes också vara på en ny Väg, drivna av sina egna inre krafter — men vart gick vägen? Han, som var före dem, visste väl. Så de vände sig till den före detta psykologiprofessorn för att vinna klarhet om vad de kände men inte alltid kunde ge uttryck åt. Hans klara utläggningar om sina egna inre erfarenheter hjälpte dem att bättre förstå sig själva.

Ram Dass höll allt fler föredrag och kurser, gav ut samlingar av sina föredrag samt några skivor och blev en av de populäraste bland Amerikas heliga män. Bland alla swamier och yogier i österländska kläder framstod han som en amerikansk hemma-produkt. Liksom österlänningarna kunde han också föreläsa om hinduism och buddhism, men han kunde mer än det, nämligen översätta de orientalska tankarna till ett språk som lätt kunde förstås av vanliga västerlänningar.

I september 1973 gick Maharaji bort. Fastän Ram Dass sa att han ofta träffade sin guru på andra medvetenhetsplan, upplevde han en förlust. 1974 hade denna känsla intensifierats, särskilt efter en oenighet mellan honom och Chogyam Trungpa Rinpoche under en sommar med undervisning om Gita vid Naropainstitutet i Boulder, Colorado.

Ram Dass återvände till östkusten och hade där en upplevelse som åter klaggjorde för honom vilken väg han skulle gå. Medan han mediterade på ett motellrum i Pennsylvania, uppenbarade sig Maharaji för honom i en vision och talade om att han skulle få en amerikansk lärare. Upplevelsen var så levande att Ram Dass övergav sina planer

på att resa till Indien för att delta i högtidligheter på årsdagen av Maharajis frånfälle.

Följande dag kom han till New York, där en gammal bekant, den andliga läraren och healern Hilda Charlton, förde honom till Brooklyn, där han träffade en vacker judinna, något över 30 år gammal. Denna kvinna hade också genomgått en förvandlande andlig upplevelse och var nu känd som Joya Santana.

Då Ram Dass först träffade Joya, satt hon orörlig i samadhi. När hon återvände från det tillståndet, frågade hon honom: "Vad fan vill du?" Och sedan: "Hör den där gamle mannen där borta till dej?" Ram Dass, som inte såg något annat än en filt, svarade att han inte visste. Då gick Joya in i ett annorlunda medvetenhetstillstånd, och Maharaji kom genom henne. Ram Dass var övertygad om att hans guru var närvarande.

Ram Dass besökte Joya två gånger under de följande månaderna. I december flyttade han till New York för att bli heltidslev till denna mycket ovanliga lärare. Joya, som gift sig med en italienare vid 15 års ålder, hade tre barn och var en vanlig hemmafru i Brooklyn till dess hon besökte ett bantningsinstitut för att gå ned i vikt. Där fick hon lära sig en särskild andningsteknik och gick hem för att öva den. Enda platsen där hon kunde få vara för sig själv var i badrummet, och dit gick hon. Höger näsborre, vänster näsborre... besluten att gå ned i vikt. Efter fem och en halv timme såg hon Jesus i en vision. Därefter kom en varelse som hon senare

Bilder: Surya Green

identifierade som det indiska helgonet Bhagwan Nityananda. Han undervisade henne om andliga övningar och ledde henne slutligen till Hilda Charlton.

Ram Dass håller ett tal

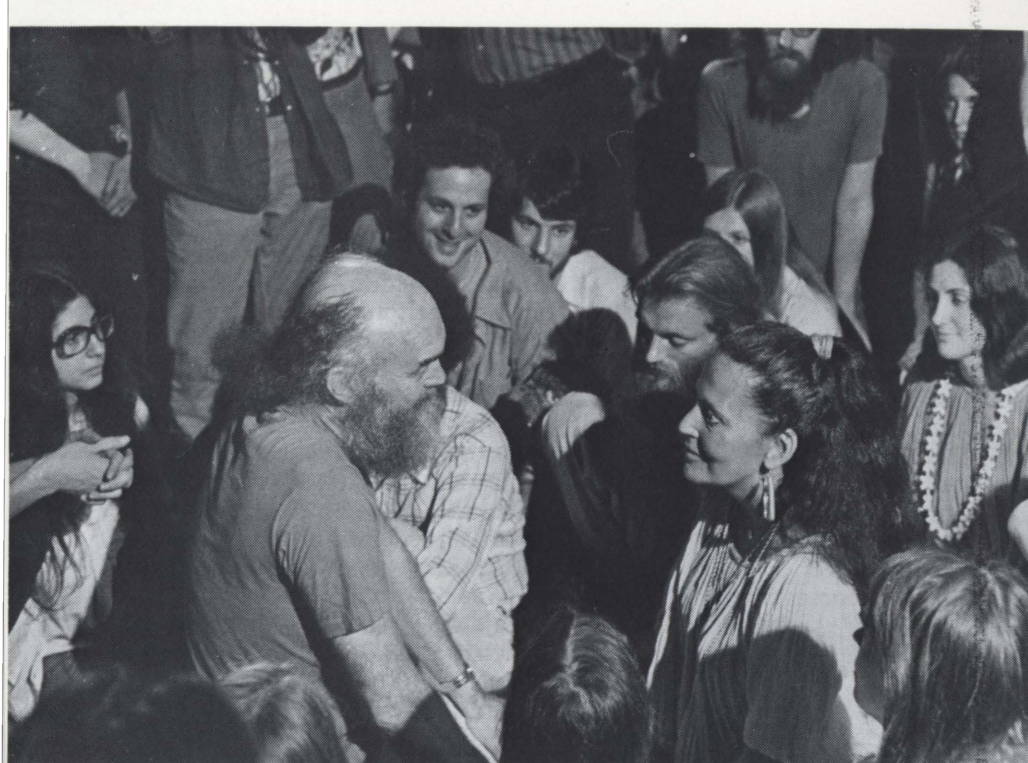
Jag hade kommit till Filadelfia för att tillbringa några veckor tillsammans med min syster och hennes familj. En dag gick vi in i en hälso-kostbutik, och där fick jag syn på en affisch, vilken annonserade om ett föredrag som Ram Dass skulle hålla veckan därpå.

Följande fredag begav vi oss till Scottish Rite Temple och kom dit en och en halv timme innan föredraget skulle börja, för att få bra plats. Ram Dass, 45, var redan där och såg avspänd och lycklig ut. Ett krusigt hår var tillbakastruket till en "hästsvans". Han hade enkla västerländska kläder och ett stort leende, stod och utbytte hälsningar, nyheter och kramar med folk som kände honom eller tyckte att de kände honom.

Publiken var en brokig blandning av hundratals människor, unga och gamla, från både etablerad och alternativ kultur. Atmosfären var full av förväntan. När Ram Dass gick upp på scenen och satte sig med benen i kors, kunde man känna en tillgivenhet strömma mellan honom och publiken. Det blev en omedelbar kontakt.

Bakom kvällens sammankomst stod Hanumanstiftelsen, upplyste Ram Dass. Han förklarade att den

Ram Dass och Joya under en paus i den förres framträdande i Philadelphia.

inträdesavgift som var och en hade betalt, 2.50 dollar, skulle gå till en rad Hanumanprojekt. Ett av dem var ett bibliotek med bandinspelningar av föredrag som han själv hållit.

"Det projekt som kostar mest för tillfället", sa han, "är fängelse-ashram-projektet, som innebär att vi förvandlar amerikanska fängelser till ashrams. Ett fängelse är en institution som helt och hållet tar hand om människorna — precis som ett ashram. Det ger en husrum, mat och kläder." Ram Dass berättade att man skulle starta en 200-sidig tidskrift med namnet "Inside-Out" för fångar till deras hjälp att förvandla sitt dagliga liv till nyttiga, andliga erfarenheter. Den skulle tryckas i 17 000 exemplar och delas ut gratis.

Ram Dass talade i nära fyra timmar, som ett verkligt proffs. Han visste precis när han skulle modulera röst och uppträdande för att vara samstämd med auditoriet och när han skulle lägga in skämt, sånger eller ögonblick av tystnad.

Vad som förmodligen framför allt gör honom omtyckt som föredragshållare är att han verkar vara så ärlig, fullständigt öppen och tillitsfull. Han syns vara villig att dela med sig av sina mest intima andliga erfarenheter, och inte endast i ord.

En överraskning i Filadelfia var att Joya uppenbarade sig där, tillsammans med flera av sina elever. När Ram Dass fick syn på henne, rusade han omedelbart henne till mötes, omfamnade henne och bad henne att förena sig med honom på scenen (vilket hon inte ville göra).

Under sitt tal nämnde han ofta vilket inflytande hon haft på honom, pekade på vissa delar av hennes undervisning och utbytte självfulla blickar med henne. Under en paus gick han fram till henne och satte sig och såg in i hennes ögon i 10–15 minuter.

Den popularitet som Ram Dass åtnjuter beror också på hans förmåga att göra den utvecklingsprocess som han själv genomgår, angelägen för alla. Han får andra att inse att förvandlingen är något som angår dem själva.

"Ni vet nu", sa han i Filadelfia, "att ni är på en färd mot uppvaknande. När ni vill vakna upp till insikt, är varje erfarenhet i ert liv, hela dagen, varje dag, hela tiden, till fördel för uppvaknandet. Ingenting som händer i ens liv är likgiltigt i denna process."

Föredraget i Filadelfia skulle bli det sista för Ram Dass på en tid. Vad skulle han göra sedan? Det visste han inte. Men hans arbete i New York skulle nu avslutas. Sedan skulle han lyssna. Inom den andliga utvecklingen finns cykler, det finns tider då man är riktad utåt mot världen i aktivitet och tider då man vänder sig inåt, lyssnande.

Intervju med Ram Dass

En vecka efter framträdandet i Filadelfia besökte jag Ram Dass på hans kontor i Hanumanstiftelsen, New York.

Han sa att hans publik i Amerika under senare år blivit otroligt mycket större och "renare". Det finns hundratusentals människor som upplever ett högre andligt uppvaknande genom övningar, genom den

filosofi de har tillägnat sig.

Ram Dass: Lyckligtvis finns det ingen organisation för detta, inga referensgrupper. Vad som finns är bara dessa människor, överallt, på alla platser. För två år sedan gjorde jag en föredragsturné med början i Anchorage, Alaska, och slut i Miami Beach, Florida. Den tog tre månader, och jag framträdde varje kväll på någon ny plats. Och alltid fanns de där — samma publik varje kväll, fullständigt öppna människor. De är redo att lyssna, precis som i Filadelfia, och de växer själva andligen. Det är mycket spännande, något i likhet med jordens erövring av marsmänniskor. Men i stället för att alla samlas i alternativa rörelser med särskilda kännetecken, fortsätter de i samhället, till det yttre lika alla andra. Men de är inte lika dem. De finns inom politiken, konsten, musiken, affärsvärlden, överallt.

Surya: Hur visar sig uppvaknandet?

Ram Dass: Det är som om de utövar karma- eller tantra-yoga i den meningen att de begagnar livets erfarenheter som medel att komma till Gud. De är litet mer medvetna än andra i det sätt på vilket de spelar livets spel.

Surya: Du tycks mena att det finns vissa grundläggande sanningar, eviga sanningar, som dessa människor kommer i kontakt med och försöker införliva med sitt dagliga liv?

Ram Dass: Just det, så kan man säga det!

Surya: Det finns alltså en hel del att göra på det individuella planet. Man börjar hemma. Men kan de uppvaknade göra något tillsammans?

Ram Dass: Jag är inte säker på att vi är färdiga för gemensamma uppgifter. Det finns grupp-happenings, de andligas sammankomster... De blir stora ego-festivaler, som är till stort hinder. Jag undviker dem som pesten. Jag tror inte att vi ännu är mogna för ett Kumbamela, för riktiga helgonsammanskomster utan att var och en försö-

ker vinna kontroll över media. Men jag tror att det finns ett gemensamt andligt samfund. Det har inga gränser eller medlemmar. Men det gör något. Det är en del av en process. Tyst delar man på värdesystem, det är liksom en underström i vår kultur. Det påverkar allting i kulturen men syns aldrig som en kraft, vilken kan skapa antikrafter, och det är alldeles utmärkt. Som jag ser det gäller det att förvandla hela samhället utan att någon vet om att han blivit "träffad"... På det sättet skapar man inga motkrafter, vilket hippies gjorde på 60-talet med sin drogkultur.

Surya: Du anser att Joya är en fullständigt upplyst människa?

Ram Dass: Ja. Jag var hennes elev i ett och ett halvt år. Det betyder att Joya var hela mitt liv. Jag tillbringade omkring 20 timmar om dagen med henne, i telefonen eller öga mot öga. Hon hade fullständig kontroll över mig. Jag hade aldrig varit med om något liknande förut. Varje minut stod jag under hennes inflytande. Och när jag varit ute och handlat i ett varuhus, kunde det hända att hon ringde mig och berättade vad jag hade gjort på vägen till varuhuset. Den yogiska kraften kom ut ur hennes öron. Hon stigmatiserades också. Och hon kunde gå in i ett annat medvetenhetstillstånd, då jag genom henne fick undervisning från t ex Jethro, som var Moses svärfar, och en kabbalist från 1300-talet, och... Allting som jag gjorde, alla föredragen, allting, stod under Joyas inflytande. Jag måste ha hennes välsignelse, annars gjorde jag det inte, eftersom hon var min lärare. Men i den stund då undervisningen upphört, när alltså detta förhållande mellan lärare och elev var slut, då är det en annan sak, och det är något som folk inte förstår. Likaså när jag var hos Muktananda; det var samma sak där. Då var jag helt underställd honom. När jag inte är i Joyas undervisning, ser jag henne på annat sätt och säger inte att hon är en helt fulländad varelse.

Surya: Jag är tveksam om jag skall ställa denna fråga, men gör det ändå: hur är din ekonomiska ställning?

Ram Dass: Jag grundade Hanumanstiftelsen av ekonomiska skäl. Jag fick pengar, som jag sedan gav bort, men var ändå tvungen att betala skatt för dem. Nu går pengarna för böcker, föredrag och så vidare till stiftelsen och betalas ut därifrån. Jag tar själv vad jag behöver för mitt uppehälle. Jag har ingen lust att samla egna pengar.

Ram Dass framför altaret på Hanuman-stiftelsen i New York.

Surya: Hur mycket tog du ut för egen del förra året?

Ram Dass: Jag betalade skatt för, låt mig se, 10 000 dollar (ca 44 000 kronor). Med de pengarna betalade jag mina resor, mitt uppehälle, min bil, allting. Stiftelsen har förmodligen en omsättning på 80 000 dollar för närvarande... Joya var mycket dyr. Jag hade under 30 år aldrig ägt en ny bil, utan alltid köpt i andra hand. Joya fick mig att köpa en ny bil. Den gick på 4 000 dollar... Hon var min lärare, jag var tvungen att göra det... Och sen fanns där plötsligt en tibetan, som sände budskap genom ett visst slags ring som hon måste bära. Och jag gick till en viss juvelerare, som tog fram en skarabé — och (han knäpper med fingrarna) det var den rätta skarabén!

Den måste infattas i 22 karat guld, eftersom allting annat än rent guld bränner hennes hud. Och jag måste betala det. Den kostade ungefär 1 000 dollar! Joya kan fullständigt äta pengar. Fastän hon inte bryr sig ett dugg om pengar, kan hon göra av med dem som ingen annan jag träffat på. Allt det där gör att man mister sin bundenhet vid pengar.

Surya: Okay, om det stannar inom vissa gränser, en bil, en ring. Men antag att hon av de 80 000 som stiftelsen får in, vill ha olika saker av skilda skäl och alltsammans skulle kosta låt oss säga 65 000 dollar.

Ram Dass: Så länge som man får undervisning av en lärare... om lä-

Forts. på sidan 13

Kontraspionen som blev forskare i det okända

Av Bertil Falk

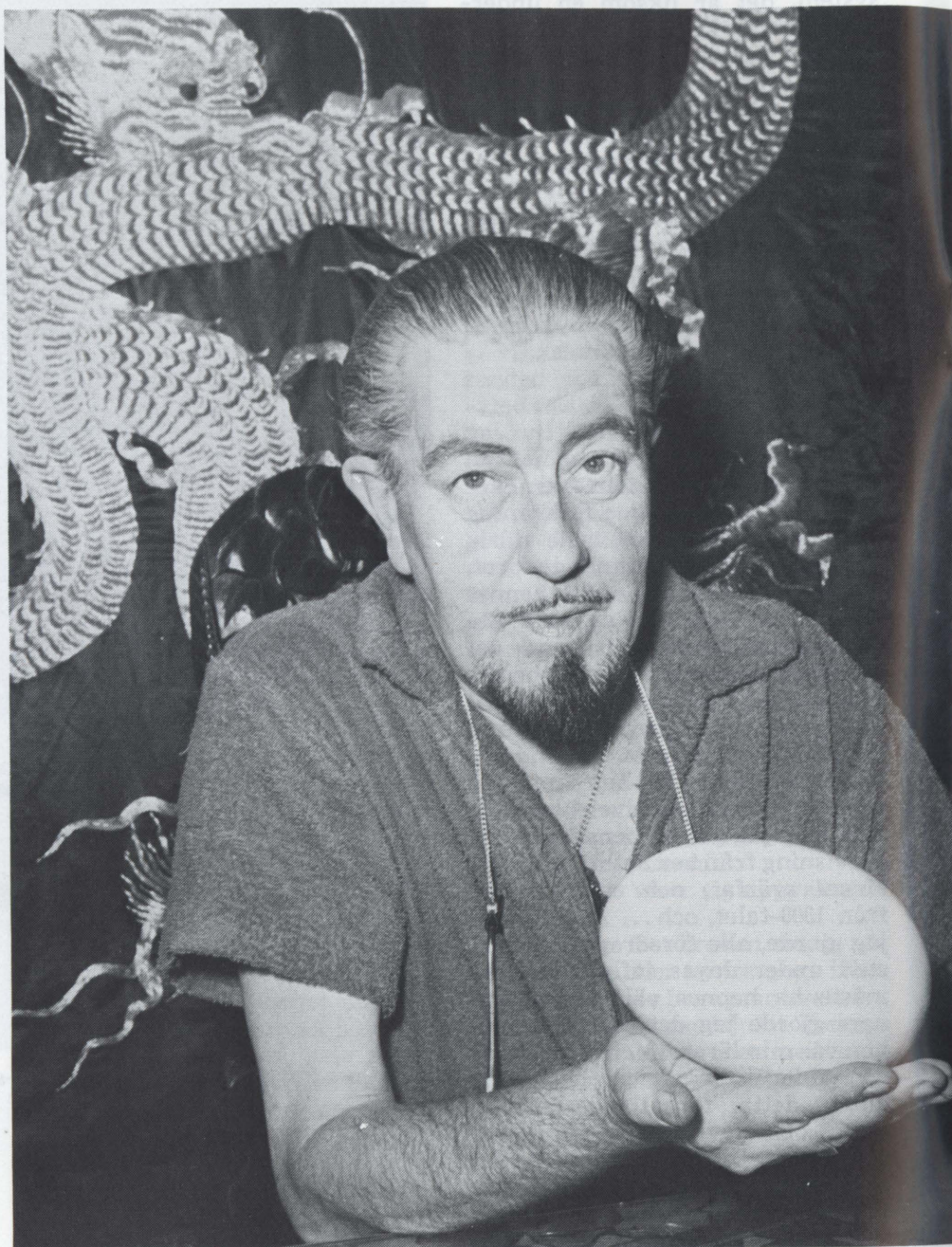
Den skotske biologen Ivan T. Sanderson hade en egen skonare till sitt förfogande i Karibiska sjön under andra världskriget, då han arbetade för det brittiska kontraspionaget. Tyskarna opererade med ubåtar i dessa farvatten och blev så uppmuntrade av krigslyckan hemma i Europa under krigets upptakt, att de helt fräckt gick upp till ytan i fullt dagsljus medan de på nätterna signalerade till varandra med ljussignaler, företrädesvis gröna ljussignaler.

Det var under denna tid, som Ivan T. Sanderson först hörde talas om egendomliga fenomen och upptäckte att gröna ljussignaler inte alltid behövde vara tyska kodmeddelanden. Brittiska trupper som gått i land på Curacao uppmärksammade nämligen en dryga halvmeter stor sfär, som glödde med ett intensivt påfågelsgrönt ljus och som sänkte sig ned från den stjärnströdda himlen. Soldaterna fick order att gå till anfall och den gröna sfären gömde sig i en kulvert som gick under en väg. Nu skulle man ta sfären från båda hållen, men den ena soldatgruppen var för sent ute och sfären för iväg ut ur kulverten som ett skott och försvann tyst upp mot himlen.

Sanderson själv seglade utanför Nicaraguas kust när han en kväll fick syn på ett liknande fenomen. Det rörde sig också om en grön sfär, men den försvann inte. Den exploderade i stället och Sanderson rapporterade till sina överordnade i London, men fick till svar att han vänligen skulle avstå från att rapportera om gröna ljus och andra himlafenomen och i stället fortsätta med de uppgifter han tilldelats.

Men tyskarna knäckte Sandersons identitet som agent och han blev värdelös för brittiska kontraspionaget. Han hamnade i stället på dess kontor i New York. Sin hustru Alma, som han träffat i Frankrike men som också var brittisk medborgare, lyckades han få över till USA och där skulle de båda stanna till sin död i början av 1970-talet.

Sandersons tidigaste böcker hade varit ortodoxa biologiböcker, men han kom allt mer att intressera sig för fenomen av gränsvetenskaplig

Vetenskapsmannen Ivan T. Sanderson, som skapade en organisation för undersökning av oförklarade händelser.

natur och det var sådana studier som till sist kom att uppta hela hans verksamhet. Att han i första hand var biolog satte emellertid sina spår i hans gränsvetenskapliga böcker. Han skrev en bok om den förskräcklige snömannen och han lade bland annat fram teorin att en del UFO-fenomen kunde vara av biologiskt ursprung.

Han var född i Skottland, men växte upp i London tillsammans med sin mor. En gång i unga år, när

han var i New York, åhörde han en egendomlig föreläsning, som en nära två meter lång man med stor mustasch höll. Föreläsningen gick under den första halvtimmen ut på att bevisa att jorden inte är rund och när talaren övertygande pläderat för den ståndpunkten slog han om och övergick till att lika övertygande bevisa att jorden är rund.

Mannen på podiet, som den unge skotten lätt förbryllad lyssnade till, var ingen mindre än Charles Fort,

mannen som samlade på egendomliga händelser, som vetenskapen inte ville ta i med tång. Sanderson visste då inte att han själv under en period skulle bli något av världens ledande fortean. De båda lärde aldrig känna varandra. Den där föredragsstunden i New York var den enda gången i livet som de korsade varandras spår.

Under årens lopp upptäckte Sanderson att han ständigt förväxlades med en person som hade ett likartat namn. Och denne man, som var den svensk-amerikanska författaren Hans Stefan Santesson, upptäckte på sitt håll att han ofta blev förväxlad med en man som hette Sanderson. En gemensam bekant sammanförde till sist Sanderson och Santesson på en indisk restaurang i New York. De båda männen fann genast att de hade en rad gemensamma intressen, däribland intresset för UFO. Båda hade ungefär samma attityd till olika fenomen.

Även om flygande tefat inte finns, så är de naturligtvis intressanta företeelser, eftersom så många människor tycker sig ha sett dem och tror på dem, brukade Santesson framhålla. Varför ser de dessa tefat? Varför är det så många som ser dem?

Ivan T. Sanderson var en ofta förekommande programledare i amerikanska radioprogram om konstiga fenomen. Och liksom föregångaren Fort började han att samla uppgifter om egendomliga fenomen och händelser. Samlingen blev snart väldigt stor och han fick bekymmer om vad som skulle hända med den efter hans död.

Han menade att för att man skulle kunna forska i olika fall i framtiden och utvärdera de rykten, påståenden och fakta som han arkiverat, så borde samlingen hållas intakt och tillgänglig på ett lämpligt sätt och forskning på området uppmuntras.

Därför skapade han år 1965 SITU (Society for the Investigation of the Unexplained; Sällskapet för Undersökning av det oförklarade). Men det var först år 1968 som sällskapet aktiverades på allvar. Hans Stefan Santesson blev dess ordförande 1969.

SITU hyrde ett hus i New Jersey och där inrättades samlingarna. Man började också att ge ut den mycket förnämliga tidskriften "Pursuit" med Santesson som redaktör fram till 1975. Numera är John A. Keel redaktör för denna forteanska tidskrift. Ett fenomen som under en period uppmärksammades mycket av SITU var de så kallade "ringande stenarna" på ett

område i New Jersey.

Stenarna som numera är skyddat naturminnesmärke, hade egendomliga egenskaper. Det klingar om dem när man slår mot dem, därav namnet. Andra uppgifter hävdar att en del människor — dock inte alla — drabbas av yrsel och minnesförlust efter besök på platsen. SITU:s undersökningar av fenomenet har emellertid hittills inte lett till några påtagliga resultat.

Sanderson själv intresserade sig också en hel del för det så kallade teleportationsfenomenet. I en av sina böcker berättar han om hur han vid en presskonferens i Pentagon 1963 förde teleportation på tal och bad om tillstånd att som ackrediterad journalist få träffa de forskare som påstods syssla med företeelsen. Det blev stor uppståndelse bland underrättelseofficerarna på presskonferensen och det enda svar som Sanderson fick på sin fråga var följande:

— Vi talar inte om teleportation längre. Vi talar om ITF.

ITF är en förkortning av begreppet "instant trans-ference" som betyder "omedelbar förflyttning". Till saken hör att Sanderson själv hade lanserat begreppet i tidskriften Fate en tid dessförinnan.

Ryktet om att amerikanerna redan 1943 skulle ha lyckats med så kallad teleportation hade länge varit i svang, men några andra bevis för förekomsten av fenomenet än det faktum att teleportation är ett vanligt förekommande fenomen i atomernas mikrovärld, har inte presterats.

Redan i början av 1900-talet gjorde nämligen Lord Rutherford och Niels Bohr en modell av en atom i form av ett solsystem där negativt laddade elektroner kretsade kring en positivt laddad atomkärna. Problemet var att elektronerna hoppade från den ena omloppsbanan till den andra UTAN ATT PASSERA DET MELLANLIGGANDE OM- RÅDET. Arthur Koestler konstaterar att elektronerna uppförde sig "som om jorden plötsligt hade åkt in i Mars bana utan att först ha förflyttat sig dit".

För det mänskliga vanetänkandet är detta beteende totalt otänkbart, men det bryr sig nu elektronerna inte alls om. De betar sig i alla fall på det beskrivna sättet.

Att Sanderson intresserade sig för fenomenet hängde samman med att han ville försöka förklara flygande tefat, som plötsligt dök upp där de tidigare inte funnits och sedan försvann igen lika mystiskt, med hjälp av ITF-teorin. Varelser som löst problemet med ITF skulle

Sabina W. Sanderson, som håller på med att skriva en biografi över sin bortgångne make Ivan T. Sanderson, framför skylten som visar att man kommit till den plats där Sällskapet för Undersökning av det Oförklarade har sitt tillhåll i New Jersey. (Foto: Bertil Falk.)

kunna teleportera sig från en plats till en annan, menade Sanderson.

Avsikten med SITU var att finna en naturlig förklaring till oförklarade händelser. Över huvud taget utgick man från att allt oförklarligt har en naturlig förklaring. SITU ägnar sig inte åt ockultism.

Ockultisterna gick emellertid inte att hålla helt borta från SITU. Ivan T. Sandersons andra hustru, Sabina W. Sanderson, som till helt nyligen var verksam i sällskapets ledning, säger så här:

— Det går tyvärr inte att helt hålla de ockult inriktade borta från SITU. Det beror helt enkelt på att det finns människor som både är ockult inriktade och forteaner. Men vi söker en naturlig, inte en övernaturlig förklaring på oförklarade fenomen.

När Ivan T. Sanderson avled för några år sedan hade han säkrat en fortsatt forteansk bevakning med utgångspunkt från sina egna samlingar. Dessutom har medlemmar av organisationen SITU på senare år ägnat sig åt att bearbeta Forts efterlämnade papper, som förvaras på stadsbiblioteket i New York.

Bland Sandersons egna böcker kan nämnas "Things", "More things", "Uninvited visitors" och "Invisible residents". Den sistnämnda handlar om förekomsten av intelligent liv under vattnet.

Anm. Bertil Falk är journalist på tidningen Kvällsposten i Malmö. Han har också gett ut böckerna "Atlantis och Svenskarna" (1974) och "Bortom vår verklighet: från storsjöödjuret till flygande tefat" (1975), båda på Lindqvist förlag.

Naturvetenskap och mystik

Av Sven Rosén

Lawrence LeShan heter en amerikansk psykolog som ägnat stor del av sin tid åt att grubbla över likheter som han menar finns mellan klärvoajanters och mystikers spontana upplevelse av omvärlden och den vetenskapliga bild som nutida fysiker har kommit fram till. I boken *The Medium, the Mystic, and the Physicist* (New York 1974) tar han upp dessa likheter och menar to m att det kan vara så att vissa av mystikens och den moderna fysikens mest centrala idéer är identiska, att alltså det som mystiker och fysiker beskriver är samma verklighet.

Mystik och fysik är ju stora och svåröverskådliga ämnen — men LeShan har ändå lyckats göra sin framställning både lättläst och tankeväckande. Jag kan här bara redogöra för några synpunkter som finns i bokens första avdelning.

Boken inleds med en analys av vilka drag som är utmärkande för den "klärvoajanta upplevelsen", dvs hur mediet upplever sambandet mellan sig själv och omvärlden i det ögonblick som paranormal kunskap erhålles. Analysen bygger på intervjuer med olika medier, bl a Eileen Garrett, Rosalind Heywood, Mrs Willett m fl. Deras svar visade sig vara anmärkningsvärt samstämmiga. Det tycks framför allt vara i fyra avseenden som mediernas verklighetsuppfattning förändras i de "paranormala ögonblicken". Det första avseendet gäller uppfattningen av "tingen". LeShan förklarar det så här: Det väsentligaste som i vår vardagsverklighet kan sägas om en människa är att hon är en individ, en helt unik person skild från alla andra. Och det väsentligaste som kan sägas om tingen är att de upplevs som separata storheter. Men i den "klärvoajanta verkligheten" är det inte så. Där är det alltings *enhet* och *samband* som upplevs som väsentligast, inte det individuella och unika.

Det andra avseendet vari den klärvoajanta uppfattningen skiljer

sig från vår vardagsuppfattning gäller synen på tidens natur. För oss kan tiden liknas vid en flytande ström; vi indelar den i förflutet, nuvarande och framtid. I den "klärvoajanta verkligheten" gäller inte bara en rummets ("tingens") enhet utan också en tidens. Händelser *är* eller *finns* — de *inträffar* inte. Tiden upplevs som en illusion.

Denna andra aspekt leder till den tredje, nämligen uppfattningen om de moraliska kategorierna "gott" och "ont". Om tiden upplevs som en illusion — ja då står varje händelse *över* eller *bortom* alla moraliska värderingar. (Men det är förstås bara i den klärvoajanta upplevelsen som dessa värderingar inte längre gäller.)

Det fjärde avseendet, slutligen, vari den "klärvoajanta verkligheten" skiljer sig från vår vardagsverklighet, gäller frågan hur man bäst kan erhålla kunskap. Eftersom allting, inklusive observatören, av mediet uppfattas som sammanlänkade med och delar av allting annat, är det bästa sättet för att erhålla kunskap att acceptera denna enhet, att acceptera att "du" och "det" är identiska — och då erhålla kunskap om "det" på samma sätt som "du" annars erhåller kunskap om "dig själv": genom introspektion. Ingenting kan så att säga komma mellan "dig" och "dig själv". När man i vår vardagsverklighet finner exempel på t ex telepati mellan två människor, så är detta ur den klärvoajantes synpunkt endast kunskap som rör sig *inom* det egna jaget som är ett med allt. — Detta är alltså hur klärvoajanterna själva, enligt LeShan, uppfattar sin situation.

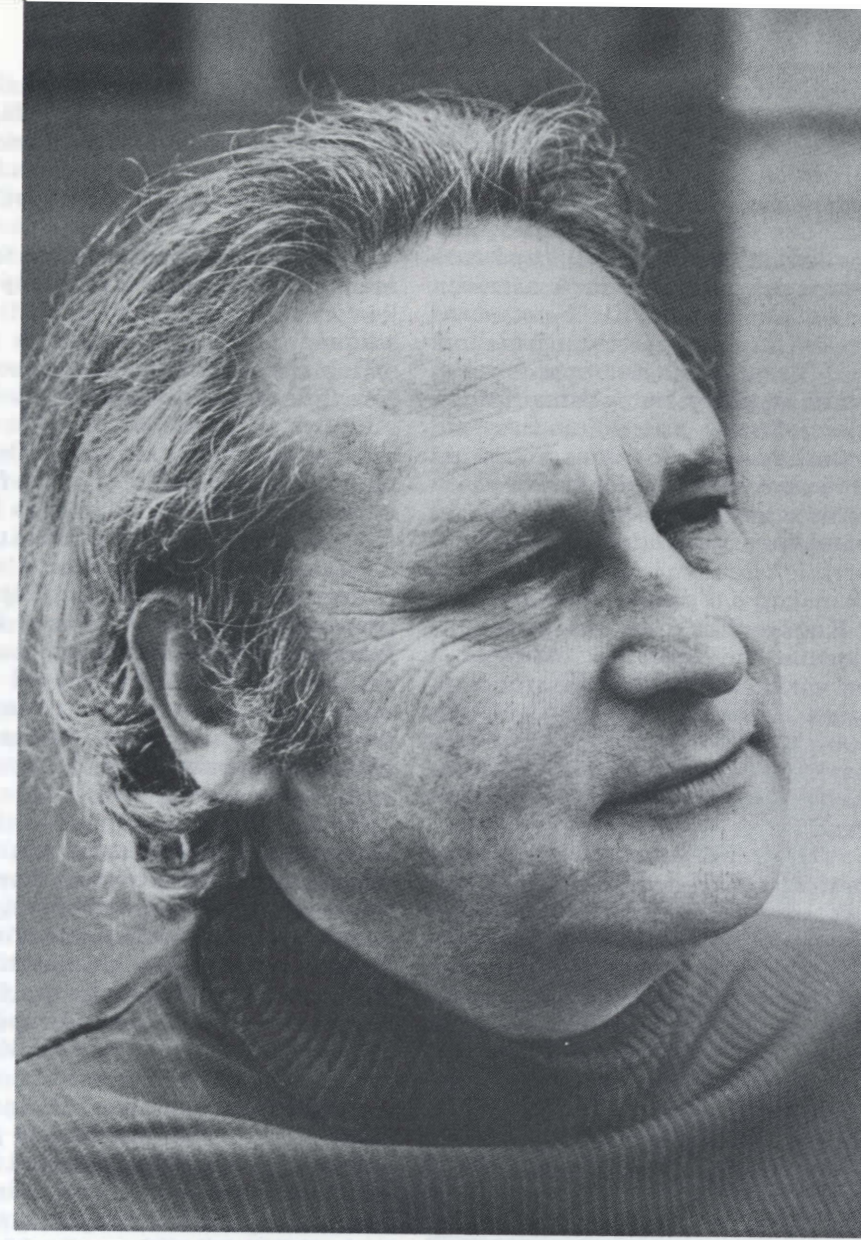
Det framgår nu klart att klärvoajanternas verklighetsuppfattning rymmer stora likheter med mystikernas. Bertrand Russell, som visserligen inte hade några högre tankar om mystik, har i boken *Mystik och logik* (Sthlm 1954) sökt analysera den mystiska världsåskådningen. Han upptäckte att i de ögon-

blick då mystikerna ansåg sig till fullo begripa och varsebliva den "sanna" verkligheten, var de alla överens i följande fyra punkter: 1. Allt är förenat i en grundläggande enhet. ("Allt är ett.") 2. Tiden är en illusion. 3. Det onda är bara ett sken. ("Det finns inget ont.") 4. Det finns ett bättre sätt att erhålla kunskap om verkligheten än genom sinnena.

Naturligtvis finns det fler punkter som är kännetecknande för mystikernas uppfattning, men dessa är de väsentligaste — och de stämmer ju utmärkt väl med vad LeShan funnit vara utmärkande för den klärvoajanta upplevelsen. Dessa båda uppfattningar, den klärvoajanta och den mystiska, betraktar LeShan, efter att ha nämnt åtskilliga citat och exempel, som identiska.

Betydligt mer kontroversiellt blir det när LeShan menar att också nutidens fysiker tycks beskriva en klärvoajant eller mystisk verklighet. Mystikens kärnpunkt är ju, som nämndes, tesen om alltings enhet, att varje händelse eller objekt (inklusive iakttagaren) främst och "riktigast" måste ses som delaktig av en helhet och endast i andra hand (om alls) som individuell, avskärmad och isolerad. De övriga tre punkterna är en följd av denna första. Vad säger nu en fysiker om denna mystikens centrala idé? Jo, i den mikrokosmiska världen, och även i makrokosmos, tycks råda en sällsam tingens enhet, och tiden uppträder illusoriskt. Här ett citat från fysikern Max Planck:

"I nutida mekanik (...) är det omöjligt att erhålla en fullgod uppfattning om de lagar vi söker, såvida inte det fysikaliska systemet uppfattas som en helhet. Enligt modern mekanik existerar i en viss mening varje enskild partikel i systemet samtidigt vid varje tidpunkt och i varje del av den rymd som systemet upptar. Denna samtida existens gäller inte bara det kraftfält med vilket den omges utan ock-

Lawrence LeShan

så dess massa och laddning. Sålunda ser vi att ingenting mindre står på spel här än själva begreppet partikel — det mest elementära begreppet i den klassiska mekaniken. Vi är tvingade att uppge den tidigare nödvändiga betydelsen av denna idé; endast i ett antal speciella gränsfall kan vi behålla den."

Men uppgivandet av detta begrepp, som kom att markera den moderna fysikens genombrott, innebär också ett första uppgivande av de föreställningar som i sig innefattar "åtskillnad" och "isolering". De begrepp som måste sättas i stället blev "helhet" och "samband". Och fysiken har, under hela sin fortsatta utveckling, tvingats följa denna linje. Det för lekmannen mest förbryllande är kanske att inte ens sådana begrepp som "tid" och "rum" längre kan tänkas beroende av varandra. Den fysikaliska eller materiella verklighet som, i den mån den antas motsvara händelser i naturen, av den klassiska

fysiken kunde beskrivas som materiella punkter vars förändringar uteslutande bestod av rörelser, måste efter Maxwells och de Broglies framträdande på scenen beskrivas som kontinuerliga fält, inte mekaniskt förklarbara. Det är inte längre så, skriver den kände fysikern Werner Heisenberg, att den moderna fysikens metoder uppde-

lar "...världen i skilda grupper av ting utan i skilda grupper av samband (...). Följaktligen framstår världen som en komplicerad väv av händelser, i vilken samband av olika slag växlar, sammanfaller eller kombineras och därigenom bestämmer helhetens uppbyggnad."

A.N. Whitehead, en annan känd naturforskare, formulerar detta, tyvärr något svåröversättligt, på ett sätt som borde tillfredsställa varje mystiker:

"The new view is entirely different. The fundamental concepts are activity and process. (...) Nature is

a theatre for the interrelations of activities. All things change, the activities and their interrelations. (...) In the place of the Aristotelian notion of the procession forms, it /den nya fysiken/ has substituted the notion of the forms of process."

Och han sammanfattar sin syn med konstaterandet att våra dagars fysik "inte längre medger möjligheten att något existerar fristående, isolerat, bildande ett slutet helt".

LeShan citerar frikostigt, och det ger en närmast uppskakande känsla att se hur nutidens fysiker, när de talar om tingens enhet och samband, faktiskt uttrycker sig som om de hade varit mystiker. Den nya fysiken har, skriver Sir James Jeans, helt enkelt "dropped out of the scheme of science", dvs fallit ur vetenskapens ordning. Den saknar därför — liksom mystiken — till stora delar normalspråklig förankring.

"Allt är ett" — denna mystikens kärnidé kan alltså ges en naturvetenskaplig tolkning. Det är naturligt att naturforskare och mystiker inte menar *exakt* samma sak med detta påstående, men deras *allmänna inställning* är identisk.

Både fysiker och mystiker hävdar vidare att de själva är delar av denna enhet, och att de i verkligheten inte kan isoleras från den. Mystikerna säger detta öppet. Deras "tat tvam asi" — det är du — är grundelement inom all äkta mystik. Fysikerna säger att de själva påverkar och influerar sina iakttagelser i sådan grad att iakttagelserna inte kan ses isolerade från iakttagaren.

"Föremål för våra experiment är inte naturen i sig själv, utan en natur som förändras och förvandlas av våra undersökningsmetoder." (Werner Heisenberg)

Sålunda blir de begrepp som fysikerna når fram till i sina försök att tolka verkligheten funktioner av ett samspel mellan dem själva och den verklighet de utforskar: ett ständigt "spel av givande och tagande mellan det mänskliga medvetandet och yttervärlden", som mystikern Evelyn Underhill uttryckt saken.

"Sinnet har genom sin selektiva förmåga, och till största delen efter självvalt mönster, inordnat naturens förlopp i ett system av lagar. Och då sinnet uppenbarar detta lagsystem kan man se det som att sinnet återvinner från naturen det som sinnet självt har lagt in i den." (Fysikern Sir Arthur Eddington)

Denna tanke är central inom mystiken. Men mystikerna uttrycker sig gärna något mera poetiskt och/

eller aforistiskt än vad naturforskarna brukar göra. "Man disposes himself and construes this disposition as the world", torde vara Edington i mystisk tappning. (Citater från zenmästaren Dogen.)

Också fysikernas tidsbegrepp röjer ekon från mystiken. "The objective world of reality does not 'happen' — it simply exists", är ett ofta återkommande yttrande. Lättbegripligast åskådligar följande citat tidsens illusoriska väsen:

"/Enligt den speciella relativitetsteorin/ förlorar påståendet att händelserna A och B är samtidiga (och för en stor grupp händelsepar också påståendet att A inträffar före B) sin objektiva innebörd, såtillvida som en annan iakttagare med samma krav på korrekthet kan hävda att A och B inte är samtidiga (eller att B inträffar före A)." (Kurt Godel)

Någon allmängiltig tid finns alltså inte. Det objektiva är själva varat:

"Den objektiva världen är helt enkelt, den blir inte till. Endast för den spanande blicken hos mitt medvetande, som kryper längs min kropps livlina, levandegörs en bit av världen såsom en flyktig bild i rummet som oavbrutet växlar i tiden." (Fysikern Herman Weyl)

Att tiden är en illusion betyder inte att tiden inte existerar. Men det betyder att vår uppdelning i förflutet, nuvarande och framtid är illusorisk. Denna uppdelning är en funktion av iakttagaren och tillkommer inte den objektiva verkligheten som sådan. "Den objektiva världen är", skriver Herman Weyl i citatet ovan: I en viss mening är tiden ett "evigt nu". På denna punkt tycks mystiker och fysiker vara ense.

"Under människans korta arrendetid på jorden ordnar hon egocentriskt händelser i sitt sinne i enlighet med hennes egen känsla för vad som är förflutet, nuvarande och framtid. Men utom på hennes eget medvetandes filmrulle är det inte så att världen, den objektiva verkligheten, 'händer' — den bara existerar. I sitt fulla majestät kan den endast omfattas av ett kosmiskt intellekt." (Fysikern Lincoln Barnett)

Detta "fysikens eviga nu" kan formuleras på olika sätt. I relativitetsteorins värld "existerar yttre händelser beständigt och vi träffar rätt och slätt på dem", skriver J.G. Whitrow. Fysikern Louis de Broglie, som skriver om Minkowskis fyrdimensionella "klump-univer-

sum", uttrycker samma sak något annorlunda:

"I rum—tiden ges allting, som för envar av oss utgör det förflutna, nuet och framtiden, i klump; och hela den samling av händelser, som för var och en av oss följer på varandra och vilken bildar existensen av en materiell partikel, motsvaras av en linje, partikelns världslinje (...). Varje iakttagare upptäcker så att säga, allteftersom hans tid går, nya tvärsnitt (slices) av rum—tid vilka visar sig för honom som på varandra följande sidor av den materiella världen, fastän helheten av händelser som utgör rum—tid i verkligheten existerar före hans kunskap om dessa händelser."

Kanske blir inte ens prekognitionens möjlighet så otänkbar i en värld där valet av tidsföljd till stora delar är subjektivt? (Ordet subjektivt får här inte tolkas i dess psykologiska betydelse.) I sin Relativitetsteorins ABC skriver Bertrand Russell:

"Det är inte sant att det förflutna bestämmer framtiden på något annat sätt än framtiden bestämmer det förflutna: den skenbara skillnaden beror bara på vår okunnighet, eftersom vi vet mindre om framtiden än om det förflutna. Detta är en ren slump: det skulle kunna finnas varelser som kunde komma ihåg framtiden men nödgades sluta sig till det förgångna."

Som synes kan mystikens "tidlösa nu" — tidsuppdelningens illusion — ges en klar naturvetenskaplig innebörd. Det väsentliga är nu inte om denna innebörd är exakt densamma som mystikens, men att de två har samma allmänna inställning. Mystik och fysik går två helt olika vägar; den ena tränger "inåt" mot andens värld, den andra "utåt" mot materien. Men ändå tycks de närma sig samma verklighet.

Om punkterna 3 och 4 ovan har naturvetenskapen inte mycket att säga.

Det är ju rimligt att kategorierna "gott" och "ont" inte heller existerar i en strikt naturvetenskaplig uppfattning. Naturvetenskapen saknar sådana normativa regler och delar alltså här mystikens utsiktspunkt — men det är en självklar och föga givande iakttagelse.

I frågan om bästa sättet att erhålla kunskap kan naturligtvis inte naturvetenskapen sätta inspirationen högre än sinnesiakttagelsen — men att våra sinnen endast ger en skev bild av verkligheten är en oavvislig sanning.

"Eftersom sinnesförnimmelser blott ger oss indirekta upplysningar om yttrevärlden eller den 'materiella verkligheten', kan vi endast begripa denna senare på ett spekulativt sätt",

skriver Albert Einstein (och många av det gamla Hellas' mystiker/filosofier skulle ha nickat instämmande). Det innebär — det självklara! — att fysikens utveckling inte blott är resultatet av kumulativt datasamlade, utan av djärva språng i fantasin. Dessa språng fjärrmar alltmer fysiken från sinnenas värld, och i sig själva kan de mycket väl vara befryndade med mystikens intuitiva tänkande:

"När jag vid ett tillfälle frågade professor Einstein hur han kom fram till sin relativitetsteori, svarade han att han kom fram till den därför att han var så starkt övertygad om universums harmoni." (Hans Reichenbach)

Det kan vara intressant att här nämna ett litet experiment som Le Shan utförde. Han samlade en lista med 62 citat, hälften skrivna av fysiker och hälften av mystiker. Han gav listan till en grupp fysiker för att se om de kunde avgöra vilka uttalanden som hade fällt av deras egna kolleger och vilka som hade fällt av mystiker. De kunde bara gissa rätt till c:a 50 à 60 procent — nära nog slumpmässiga värden! Personer med någon kännedom om mystik hade bättre tur. De hade 60 à 70 procent av svaren rätt.

Att inte ens fysikerna själva kan skilja fysik från mystik är ju anmärkningsvärt. Men vad betyder det?

En misstanke, som det kan vara svårt att frigöra sig från, är att samstämmigheten i uttalanden ibland kan ha rent språkliga orsaker. Beskrivningarna rör sig ju dels om försök att popularisera en vetenskap vars innebörd ligger utanför normal erfarenhet, dels om försök att redovisa en upplevelse eller insikt som likaledes faller utanför normal erfarenhet. Att fysiker och mystiker vid dessa försök tenderar att använda likartade formuleringar kan ju bero på att det i vardagsspråket inte finns några begrepp som står för upplevelser eller upptäckter som ligger helt utanför den gemensamma mänskliga erfarenheten. Alla sådana försök till beskrivningar får därför av nödvändighet en paradoxal utformning. Och det är just paradoxerna (som av sunda förnuftet lätt upplevs som kontradiktioner), som är så framträdande i mycket av vad

fysiker och mystiker har att förtälja. Ett citat kan illustrera förhållandet. Fysikern J. Robert Oppenheimer skriver:

"Om vi te frågar huruvida elektronens läge förblir detsamma, så måste vi svara nej. Om vi frågar huruvida elektronens läge förändras med tiden, så måste vi svara nej. Om vi frågar huruvida elektronen är i vila, så måste vi svara nej. Om vi frågar huruvida den är i rörelse, så måste vi svara nej."

I mystiska texter är dylika paradoxer legio. Tanken uppreser sig mot dessa motsägelser eftersom den instinktivt uppfattar dem som brott mot logiken. Men ofta torde det blott röra sig om brott mot vanetänkandet. Vad paradoxerna vill säga är att verkligheten erbjuder fler alternativ än den normala erfarenheten tillhandahåller. Begreppsanalytiker, som inte observerat att mystikerna i sina skrifter knappast följer gängse tanke- eller språkkonventioner (och som följaktligen inte kunnat skilja paradoxer från kontradiktioner) har ofta gjort sig lustiga över mystikernas "begreppsförvirring". I boken *Universum, döden och den logiska analysen* (Lund 1967) skriver tex professor Sören Halldén:

"En religiöst troende gör kanske gällande att den gudom som han tror på är både enkel och sammansatt, både ändlig och oändlig, både verklig och överklig. Logikern kan bestrida existensen av den gudomen, göra gällande att den är mera överklig än verklig." (s. 42)

Men frågan är ju hur man identifierar en kontradiktion! Hur ställer sig Halldéns logik till följande påstående av fysikern Sir Arthur Edington?

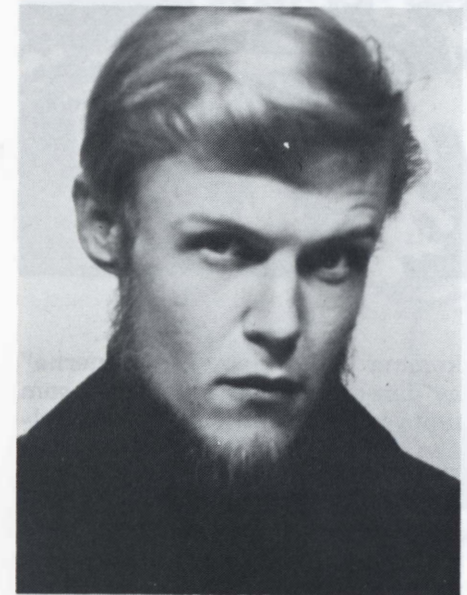
"Det är ett primitivt slags tänkande att ting antingen existerar eller inte existerar. Och föreställningen om en klass av ting som äger existens härrör från att vi tvingar vårt vetande in i ett sådant

tanke-system. Var och en gör detta instinktivt."

Också mystiker har uttryckt denna paradox:

"...inte tillhör det existensens kategori, och inte heller icke-existensens." (Dionysios Areopagita)

Det är, som ovan antydde, naturligt att en del likheter som man kan finna mellan fysikers och mystikers utsagor sammanhänger med formuleringarna: med språkets inboende begränsning. Men de stora likheterna — den identiska allmänna inställningen — kan knappast förklaras på detta sätt. Dessa stora likheter kan ha djupt liggande orsaker.

Sven Rosén har "flackat runt och jobbat med allt möjligt, o m som trottoarmålare en sommar, men inte i Sverige". Han har också varit "journalist på en liten landsortsbilaska, dock utan att finna några scoop, och har dessutom varit serietecknare". Rosén har också varit korsordsmakare och är fö fil. kand. i humanistiska ämnen.

Ram Dass

Forts.

raren säger att man skall hoppa ut från klippan, så hoppar man. Ju mer man ger upp sig själv, desto bättre är undervisningen.

Surya: Hade du aldrig några tvivel medan undervisningen pågick?

Ram Dass: Tvivlen får man äta upp tills man, slutligen (han knäpper med fingrarna) inte sväljer dem längre. Det är slutet på undervisningen. Jag hade tusentals tvivel att svälja hela tiden.

Surya: Tror du att det kommer

VATTUMANNEN

Bokhandel och postorder

KATALOG 1975

med nya titlar från USA och England.

Order: tel. 08/10 69 15

Affär i Strindbergs Blå Tornet
Drottninggatan 83, Stockholm

Meditation, yoga, astrologi, massage, akupunktur, makrobiotik, flygande tefat, skivor, affischer, rökelser.

Nu bättre och snabbare leveranser.

VATTUMANNEN

Box 45096

104 30 Stockholm

BUDDHISTISK LITTERATUR

Everyman's Ethics

Fyra av Buddhas tal i engelsk översättning av Narada Maha Thera.

32 sidor, 5:—

Buddhistisk meditation

av Francis Story

32 sidor, ca 7:—

Buddhismen i ett nötskal

av Narada Maha Thera

80 sidor, ca 15:—

Kan beställas från

BUDDHASANAFÖRLAGET

Box 5158, 102 44 Stockholm

De svenskspråkiga titlarna finns även i bokhandeln.

A B C-BOKEN FÖR MÄNNISKANS UTVECKLING

Del I av Jan Sandell

Upptar de viktigaste grundreglerna för uppbyggandet av det nya mänskliga samhället.

Del. 2 och 3 (under utarbetning)

Tar upp miljöförstöring, karmalagen (orsak och verkan), djurplågeriet, meditation, framtidens samhälle, nya tekniska forskningar om universums skapelse och framtidens rymdresor med ny teknik.

PRIS Del 1. Kr. 3:— + porto.

Namn

Adress.....
(v.g. texta)

KOSMOS

Box 9315, 541 03 Skövde 3

Stort ECKANKAR-möte i Stockholm

Den världsomspännande andliga rörelsen ECKANKAR*) — med läran om "själens färder" och "vägen till totalt medvetande" — hade 27—29 augusti Europaseminarium i Sverige. I Gamla Riksdagshuset hade omkring 450 ECK-ister från 19 länder — och dessutom intresserade svenska sökare — samlats för att lyssna på föredrag, sång, musik och poesi. Alla anföranden översattes från engelska till svenska eller norska, och genom hörlurar tillhandahölls även tolkningar till tyska, franska och italienska.

Sökarens red. tittade in en av dagarna och fick även ett samtal med rörelsens andliga ledare, Sri Darwin Gross från Kalifornien.

Mr Gross är "den nuvarande ECK-mästaren". Han initierades till ECK-mästare 1971 i och med att grundaren av ECKANKAR i västerlandet Sri Paul Twitchell lämnade det jordiska.

Det sägs att ECKANKAR är en väg till de andliga världarna. Så jag börjar med att be Mr Gross tala om vad de andliga världarna är. Han svarar med att först hänvisa till Jesu yttrande att "i min faders hus finns många boningar". Det finns skilda nivåer för liv inom tid och rum, skilda existensplan. Så om man lär sig sin andliga läxa på detta plan, det jordiska, går man vidare till nästa plan, som kallas astralplanet. Men man kan också

komma till de "mörka regionerna" av den astrala världen — vad som inom kristendomen kallas skärelden och helvetet. I sin bok "Tigerns Tand" berättar Sri Paul Twitchell om de olika nivåerna.***) Darwin Gross säger att "det är mycket trevligare att befinna sig på någon av himlens lägre nivåer än här på jorden — jag talar av egen erfarenhet".

Men dessa skilda andliga världar, som man talar om inom ECKANKAR-rörelsen, är de verkliga regioner, eller är de snarare mentala tillstånd?

Mr Gross svarar att de faktiskt är regioner. Det astrala planet är mycket stort. Men över det finns ett annat plan, kausalvärlden, och därefter följer mentalvärlden — dessa plan utgör, tillsammans med det jordiska planet, de fyra lägre världarna. Högre upp finns den rent andliga världen, med flera skilda plan.

De som använder psykedeliska droger, upplever den astrala världen, som alltså är den närmast högre världen i jämförelse med det jordiska planet. Där finns både positiva och negativa regioner, och man kan komma till båda med drogernas hjälp. Men droger är hinder för den andliga utvecklingen, eftersom var och en måste lösa sina jordiska problem, innan han kan gå vidare till högre plan.

Jag frågar Mr Gross om han kan beskriva Gud. Han svarar att det närmaste han kan komma i beskrivning av Gud är att tala om Guds storhet (vastness) som är bortom vår tankes fattningsförmåga. Gud är ingen gudomlig gestalt med människoliknande egenskaper. Men Gud kan erfaras genom själsfärder — utan droger. Mr Gross hänvisar återigen till "Tigerns Tand", där Paul Twitchell tar upp dessa saker "mycket bättre än jag kan göra".

Är nu ECKANKAR den enda sanningen? Det finns många vägar, får jag till svar, och ECKANKAR erkänner dem alla. ECK är inte enda vägen till Gud, men det är den enda direkta vägen, vilken kan beträdas under detta liv, om individen ägnar saken den tid som behövs och inriktar sig på andlig utveckling. Det finns på de skilda himmelska planen gyllene visdomstempel, där tidigare levande ECK-mästare undervisar. De samarbetar med den nu levande ECK-mästaren. Den senare kan i själskroppen direkt besöka de andliga världarna. "Men det är inte bara jag som kan göra detta", säger Mr Gross, "utan många människor har denna förmåga."

Jag frågar "den levande ECK-mästaren", Mr Gross, vad människan är. Han säger att hon inte bara består av kött och blod. Hon är en andlig varelse, som består genom evigheten. Hennes uppgift är andlig utveckling.

Inom ECKANKAR-rörelsen talar man om "Gudsförverkligande". Vad innebär det? Jo, ECKs väg har tre steg: 1. det självförverkligade medvetandet, 2. det kosmiska medvetandet, eller Kristusmedvetandet, och 3. Gudsmedvetandet. Det senare stadiet, som skiljer sig från de andra, innebär att individen har förmågan att vara i ett allvetande och allestädesnärvarande tillstånd. Men för att få uppleva detta måste han använda kunskapen till alias bästa, inte för egen nytta.

Det talas om ECK-kraften, som kommer från Gud. Jag undrar om denna kraft finns i själen. Nej, svarar den levande ECK-mästaren, ECK är den kraft som håller världarna uppe och som finns i allt som växer. Det är den som gör att hjärtat slår, och själen existerar som följd av denna kraft. Själen i sig har ingen kraft, men den har till-

gång till enorm kraft, långt större än atombomben. Men ingen som vill bruka kraften för egen vinning, får tillgång till den.

Mr Gross nämnde att det tredje steget innebär "allvetande". Är det verkligen möjligt för en människa att veta allt? Nej, svarar han, inte i sitt eget medvetande. Men hon kan få tillgång till all kunskap. Det är skillnad. Men då måste hon gå utanför sina egna personliga intressen och använda kunskapen för allas bästa. — Om man skulle ta en liten, liten bit av den gudomliga kunskapen och tvinga den på ett mänskligt sinne, så skulle den förstöra detta sinne. Individen kan inte bära denna kunskap. Det är för den skull som alla helgon genom tiderna har upplevt att själen skilts från kroppen så att de kommit bortom det kroppsliga.

Hur kan man komma i kontakt med ECK-kraften? Jo, det finns en gammal väg. Det rör sig om en aktiv kontemplationsteknik. Man väljer ett ord eller begrepp med en upplyftande innebörd, som verkar positivt på ens vibrationer. Man sitter hemma i en stol med slutna ögon och går in i det inre templet. Så kan man tona in sig själv på ECK-kraften, den kraft som uppehåller världen. Om detta ger ECKANKAR-rörelsen närmare besked.

Dessa "själsfärder" som ECKANKAR talar om, vad är det? Det sägs ibland att det inte rör sig om verkliga färder andligen till andra platser utan om en "själsutvidgning".

Men Darwin Gross upplyser att en del ECK-ister verkligen kan färdas till andra platser. Det har skrivits mycket om "astral projektion", säger han, men det är en tillfällig och kortvarig upplevelse. Om man däremot går utanför kroppen genom "själsfärd", kan man befinna sig på en främmande plats eller i den andliga världen i upp till en halvtimme. Det är annorlunda än att färdas med bil, och går mycket fortare.

Den levande ECK-mästaren säger att han lämnar sin kropp dagligen. En del andra ECK-ister kan också göra det. Och de missbrukar inte denna möjlighet. Skulle de försöka inverka på andra människors medvetande eller tränga sig på andra, bröt de mot andliga lagar, och det är inte tillåtet.

Jag vänder mig till Klaus Ylinen och frågar om han också brukar lämna sin kropp. Efter en stunds funderande svarar han: no comment! Han vill inte uttala sig om den saken.

"Totalt medvetande" är ett centralt begrepp inom ECKANKAR.

Sri Darwin Gross i Gamla Riksdagshuset.

Vad innebär det? Av vad Mr Gross säger, förstår jag att det sammanhänger med själsfärderna. Dessa färder syftar just till totalt medvetande. Medan man ännu befinner sig i sin fysiska kropp, kan man uppnå det Gudsmedvetna planet, eller också kan man i själskroppen besöka andra regioner av verkligheten.

Finns det enligt ECKANKAR en individuell överlevnad av döden? Ja, varje individ är en själ som överlever döden — med andra ord: det finns ingen död. Vi lämnar vår fysiska kropp och följer vår astralkropp till astralplanet. Men sedan finns också kausal-, mental- och själskroppen. Vad man lär ut inom ECKANKAR är att tillfälligt lämna alla de lägre kropparna för att slutligen övergå till själskroppen. Den senare används för att uppnå totalt medvetande. Man måste använda de olika kropparna som instrument vid färden genom de lägre världarna. När man når självvärlden, har

man endast det själsliga medvetandet kvar.

Man lever alltså vidare efter döden enligt ECKANKARs lära. Och det är förvisso skönt att tro på. Reinkarnation anser man också är en realitet. Men vad är slutet på allt? Vad mynnar alltsammans ut i? Det finns inget slut, säger Darwin Gross. I många österländska läror heter det att den individuella själen till slut blir ett med Gud. I de flesta religioner predikar man att de troende efter döden förenas med sin religions mästare, de kristna får te vara tillsammans med Kristus i paradiset. Men inom ECKANKAR säger man att vissa människor gör dessa erfarenheter, medan andra inte upplever de lägre himmelska planen, och det är heller inte nödvändigt, om man gått igenom och klarat sina prov som motsvarar dessa plan under det nuvarande livet.

Hur många anhängare har läran om själens färder och totalt med-

vetande? Den levande ECK-mästaren säger att det finns ett rikligt antal ECK-anhängare i världen, kanske 2—3 miljoner, som accepterar läran. Men de som aktivt hjälper till att sprida budskapet, som t ex makarna Ylinen i Sverige, är inte så många, kanske i allt 30 000.

Barbro Ylinen upplyser på min fråga att det f n finns 120 medlemmar i Sverige, och Mr Gross inpassar att rörelsen utvecklas långsamt. "Vi står inte i gathörnen och propagerar. Om en person hör talas om ECKANKAR eller läser en bok om det, så blir sedan avgörandet hans eget."

SM

*) Se Sökaren nr 5, 1976!

**) "Tigerns Tand" finns på svenska och kan beställas från ECKANKAR i Skandinavien, Fack, 104 32 Stockholm 19.

Klaus J. Ylinen:

Efter att ha varit en andlig sökare i ett trettiotal år kom jag i kontakt med ECK-Mästaren Sri Paul Twit-chell. Hans undervisning blev en stor upplevelse och befrielse för mig. Han skingrade all den dimmiga atmosfär som omgav de psykiska och andliga områdena. ECKANKAR liknade en modern logisk vetenskap, förståelig för västerlänningar med förmåga och mognad att absorbera dess läror.

ECKANKAR lär oss att betrakta världen och dess händelser från en högre utsiktspunkt. Vi märker då att vi lever i illusionernas värld. Vi galopperar från en illusion till en annan och har svårt att hitta vägen ut ur "ekorrhjulet". Vi märker att hela den yttre människan — personligheten, själens instrument — är född och verksam i de dualistiska illusionerna. De negativa världarna har för henne blivit ett

självklart slagfält. Hon trivs med att kämpa för och emot. Men medan hon kämpar, växer hos henne immuniteten mot de smittsamma illusionerna, och hon börjar söka en utväg ur sitt fängelse. Utvägen består av kunskap, erfarenheter, förståelse, visdom och kärlek.

Olov Hagström:

För några år sedan beslutade jag mig för att gå ECK-vägen, och alltsedan dess har ECKANKAR fått en allt större betydelse för mig.

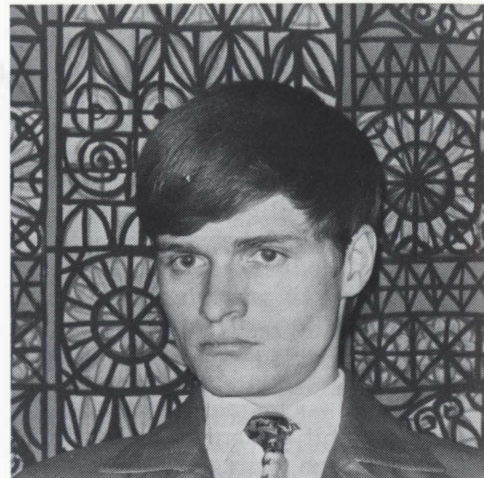
Först uppfattade jag ECKANKAR som en intressant lära, inte olik vissa andra, men en ökad insikt har fått mig att förstå att ECKANKAR i själva verket är originalet till de flesta religioner och läror och att denna väg kan hjälpa mig att nå långt bortom "kosmiskt medvetande", som jag tidigare antog vara det högsta medvetandetillståndet man kunde uppnå.

Med några exempel skall jag försöka förklara vad ECKANKAR har betytt för mig. Kunskapen om att man är en själ med evigt liv och obegränsade utvecklingsmöjligheter har gett livet ett helt annat innehåll än tidigare, och genom den inre undervisning som meddelas lärjungen i ECK, anser jag mig ha fått en mycket djupare och vidare förståelse för de andliga principerna än enbart litteraturstudier skulle ha gett. Man har lärt sig att kontrollera sinnets funktioner, t ex emotioner och tanke, på ett annat sätt än förut, så att man kan använda dem som man själv vill och finner lämpligt. Småsaker bekymrar en inte längre på samma sätt, ty man får annat att rikta uppmärksamheten mot. Man kan diskutera och tala om ECK eller annat med människor utan att vilja påtvinga dem sin egen uppfattning. Det skulle tvärtom kännas konstigt att försöka övertyga någon om något.

Det har framgått att denna fysiska värld — samt de astrala, kausala och mentala världarna — är en skola för de oräkneliga själar som lever här, och av den anledningen vill man varken förändra individer eller samhälle på annat sätt än att ge upplysning om hur det förhåller sig till dem som det önskar.

Att gå ECK-vägen på detta fysiska existensplan innebär för mig också att verka som kanal för ECK-flödet (ande) vilket kan ta sig uttryck i fysisk handling, men inte alltid behöver göra det.

ECKANKAR betyder för mig en möjlighet att inom överskådlig

framtid nå Själsförverkligande bortom de mentala regionerna och här få veta min uppgift i helheten samt att härifrån gå vidare mot Totalt Medvetande.

Att höja medvetandet och verka som medarbetare åt Det Högsta har blivit en livsuppgift, men det betyder inte att man vänder sig bort från livet i övrigt. För att kunna verka som kanal för ECK är det viktigt att man fungerar och arbetar i samhället för att förtjäna sitt uppehälle, ty som jag ser saken, får man tillbaka i samma proportion som man ger ut. Detta gäller på livets alla områden, såväl andliga som materiella.

Dea Ramstedt:

Under mitt långa liv har jag hunnit studera många förnämliga trosriktningar och har dessutom tränat yoga under många, många år. Idéerna i dessa läror har varit höga och fina. De har gett mig mycket, men svaren på de största frågorna, vem är jag? varför lever jag? vilket är mitt slutmål?, har jag inte erhållit genom dem.

Forts. på sidan 25

Den fantastiske RANDI mot URI GELLER

Är Uri Geller en illusionist eller en psykiker — eller båda delarna? Den frågan kan kanske ännu inte med säkerhet besvaras. Men en sak vet vi: hans namn har med stora bokstäver gått till parapsykologins historia.

"Den fantastiske Randi" är en välkänd amerikansk illusionist. Liksom en gång den berömda trollkarlen Harry Houdini kämpar han mot "falska medier" — i hans fall bl a Ted Serios, vars psykiska fotografering undersökts av professor Jule Eisenbud, och välbekante Uri Geller. Förra året utkom Randi med en bok, "The Magic of Uri Geller" (Ballantine Books, New York) där han använder hela sin kunnighet som yrkesman och allt sitt skarpsinne för att visa att Uri Geller inte har några som helst övernaturliga förmågor, utan uteslutande begagnar sig av knep. Geller är alltså, enligt Randi, i själva verket en kollega till honom själv. Och även om han är förbittrad över Gellers anspråk att besitta äkta paranormal förmåga, beundrar han dennes skicklighet, teknik och snabba uppfattning. Han försäkrar flera gånger att Geller verkligen är bra, och räknar sig själv som en av dennes största fans.

James Randi medger att han inte kan förklara alla de "underverk" som tillskrivs Geller. Det beror, säger han, på att han inte varit närvarande och inte har tillräckliga informationer. Men han anser att eftersom Geller tydligt använder knep i flera fall, så kan man räkna med att han alltid gör det.

Det är en intressant bok som Randi har skrivit. Man kommer inte lätt förbi den. Han slår hårt och skickligt med utomordentlig sakkunskap mot tron på undergöraren Geller — och indirekt mot hela den parapsykologiska "pseudovetenskapen". Han ger läsaren många nyttiga lärdomar.

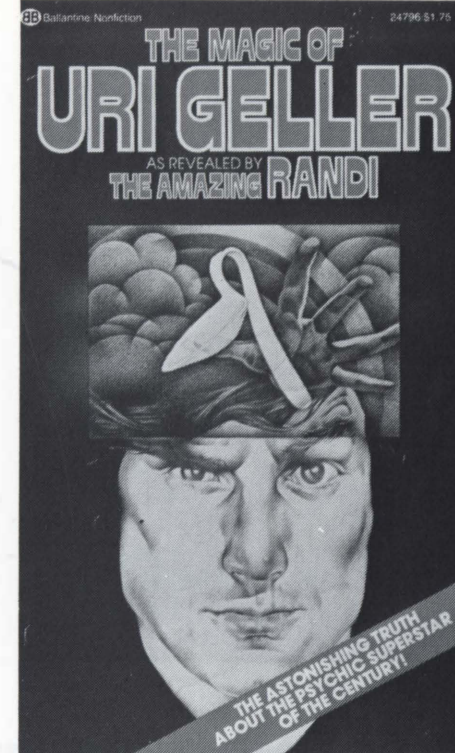
Betvivlar att PSI finns

Negativt i boken är bl a James Randis okunnighet om paranormala företeelser. Även om han inte uttrycker sig ka-

tegoriskt — han "betvivlar" deras existens, eftersom han aldrig funnit några bevis — så är det en tydlig förutsättning hos honom att något sådant som psi inte finns. För honom är varken telepati, klärvoajans, psykokinesi eller prekognition verklighet, och de som "tror" på detta är fårskallar. Att tanke skulle kunna påverka materia eller att medvetandet klärvoajant skulle kunna nå utanför den fysiska organismen och direkt hämta kunskap är för honom helt tokiga idéer. Och han har ett suveränt förakt för alla som blivit övertygade om existensen av något paranormalt: de tänker inte rationellt.

Randi anser sig visa att Geller har varit och fortfarande är en illusionist — men till detta kommer också att det för Randi är underförstått att utförande av trollerikonster inte kan förenas med äkta paranormal förmåga: eftersom Uri Geller är en illusionist, kan han inte samtidigt vara en psykiker. Men man skall minnas att nästan alla stora medier i parapsykologins historia, vilka visat upp äkta fenomen, även har fuskat.

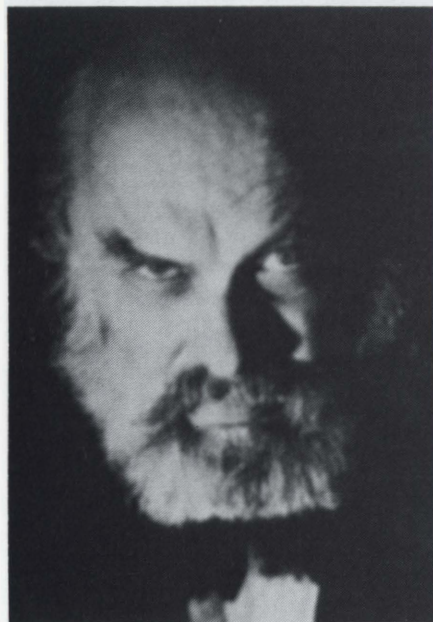
Randi påstår att han med hjälp av trick kan upprepa allt som Geller gör — men detta har aldrig bevisats. Han hävdar att de forskare som undersökt Geller och intygat hans paranormala egenskaper, har blivit lurade. Men Randi har aldrig själv ställt upp för strikt vetenskapliga prov. Han har undvikit en upmaning från professor Eisenbud att låta sig testas under samma förhållanden som Ted Serios, vilken frambringar fotografier med enbart tankekraft. Randi säger att han har granskats av vetenskapsmän — som inte kunnat upptäcka hans trick — men det framträdande inför några till honom välvilligt inställda vetenskapsmän, som han relaterar i sin bok, har bara karaktären av en säll-

skaplig uppvisning för personer som inte varit ute för att testa eller avslöja honom. (Men säkert blev de mycket förbluffade.) En liten show för parapsykologen dr Ted Bastin och några andra vetenskapsmän gjorde dem häpna, men någon vetenskaplig kontroll förekom inte. — Randi skriver att hur högt utbildade och skarpsynta vetenskapsmän än kan vara, så är de ingen match för en kompetent illusionist. Men — ingen illusionist har veterligen blivit grundligt testad av vetenskapsmän på deras villkor. (Dock: Geller har det.)

Spekulationer

Randis kritik av Geller-undersökningarna vid Stanford Research Institute, SRI, utgörs av spekulationer om deras utförande — inte av framforskade fakta. Hans grundantagande, som nästan allt vilar på, är att Gellers vän Shipi Shtrang hela tiden varit närvarande och Geller behjälplig med fusk. Han hänvisar till ett uttalande av dr Joseph Hanlon — som skrev en lång, spekulativ och till Stanfordundersökningarna avvisande artikel i "New Scientist" — att Shipi Shtrang ständigt var på plats i forskarnas närhet under experimenten. (Men Hanlon var själv inte där.) Samarbetet mellan de båda bedragarna skulle ha skett med hjälp av elektronisk utrustning och i övrigt med viftningar och andra tecken under den röra som Hanlon och Randi påstår rädde under försöken. (Förre astronauten dr Edgar Mitchell, som var närvarande, säger att "Gellers alla nyckel uppfylldes av forskarna". Randi tar fasta på det uttalandet och spekulerar bl a i att Uri ibland under ESP-experimenten fick tillåtelse att lämna det isolerade rummet — t ex för naturbehov — och då kunnat få tecken från Shipi.) Forskarna, Targ och

James Randi

Puthoff, tillbakavisar talet om "röran", som beskrivs som en oriktig spekulation: filmen från experimenten visar något annat. Och enligt Puthoff (i brev till Sökaren) var Shtrang närvarande vid endast ett fåtal av proven, och då fick han, som en försiktighetsåtgärd, vara i Gellers närhet. Targ och Puthoff anser att han inte kan ha sänt några hemliga meddelanden till Geller. Alla som skulle ha kunnat vara Geller till hjälp med fusk hölls borta från den plats där målbilderna vid ESP-experimenten utfördes. (Men Puthoff är i ett brev till Sökaren, som publicerades i nr 3, 1975, vag i sina uppgifter. Han säger att Shtrang var närvarande vid "ett fåtal" experiment, men inte vilka. Var han med vid ESP-proven, när Geller satt i det isolerade rummet? Vid hälften av de proven placerades målbilden strax utanför det rum där Geller befann sig — vilket framgår av rapporten — och om Shtrang då befann sig i närheten av Geller, måste han också ha varit i närheten av målbilden — såvida han inte var med Geller i det isolerade rummet, men det sägs ingenstans och är otroligt.)

Randi avslöjar sällan hur Geller bär sig åt — han bara förklarar att det rör sig om trick. Följande gjorde Uri på tidningen "Times" redaktion — med Randi själv närvarande i en journalists skepnad. "(Geller) bad honom välja en siffra mellan 1 och 10. 'Sju', sa mannen. Eureka! Uri visade upp en (i förväg) nedklottrad sju på sitt block." Om detta var ett trick, hade väl Uri antingen ett förråd av siffror i blocket och lyckades ta fram den rätta, eller också skrev han i smyg ned 'sju', sedan han fått reda på siffran som mannen tänkt på. Men detta får läsaren själv fundera över. Randi ger ingen lösning.

Man finner också att när Randi redo-

gör för trick — egna eller Gellers — så beskriver han *illusionen*, alltså vad som synes ske, inte vad som verkligen sker. Så i dessa redogörelser finns alltid osanningar.

Men ett av Gellers "trick" på "Times" redaktion avslöjas. När israelen böjde en nyckel, gick det så till, säger Randi, att han helt enkelt höll den mot bordskivan och tryckte till. Detta observerade både Randi och en annan närvarande illusionist, vilken uppträdde som fotograf.

Inga bevis

Randi visar upp en rad indicier — men inga bevis — för att Geller har varit och fortfarande är en illusionist, dvs att han, åtminstone ibland, använder trollkarlsknep vid sina framträdanden.

Boken innehåller inget riktigt avslöjande. Där finns t ex ingen bild som tydligt visar fusk — trots att Geller många gånger har uppträtt framför närgångna TV-kameror. Uri berättar i sin självbiografi "My story" att Danmarks TV anlidade en illusionist för att försöka avslöja honom. Denne instruerade producenten att alltid ha en kamera riktad mot hans händer — men inget fusk kom till synes. Illusionisten, Leo Leslie, blev i stället övertygad om att Geller var äkta och skrev en bok om honom.

Randi påstår att han sett Geller fuska, t ex, som nämnts, böja en nyckel genom att trycka den mot ett bord, och några andra personer gör liknande påståenden. Men man kan inte bara lita på dessa uttalanden. Det måste ifrågasättas om de är riktiga.

Randi har låtit översätta en artikel från en israelisk veckotidning, där det finns citat från personer som känner eller känt Geller väl och som bl a påstår att han vid uppträdanden haft en medhjälpare i salongen, vilken signalerat till honom. Någon författare till artikeln anges inte, men där finns uttalanden, som tillskrivs Uris far, hans andra hustru och väninnan Hannah Shtrang, som alla säger att Uri har en verklig övernaturlig kraft men att han också använder trick. I artikeln avslöjar också några namngivna vänner till Uri att de varit hans medhjälpare vid illusionistföreställningar. (Uri medger i självbiografin att han använde en del trick under tiden i Israel — lurad därtill av sin manager.)

Så här kunde det gå till: någon skriver på en tavla, som Geller inte ser, namnet på en färg, tex blå. Gellers medhjälpare ger ett överenskommet tecken, t ex rynkar på näsan, och Geller ser detta, även om han har en bindel för ögonen, och svarar rätt. — Men vid uppträdandet i Stockholms konserthus misslyckades Geller delvis med "trick" av detta slag. En ung dam plockades osedd av honom upp ur publiken och fick ställa sig bakom honom. Han skulle

beskriva vad hon hade på sig. Det lyckades inte. Han avstod från att gissa. En annan flicka togs upp på scenen. Lika dåligt resultat. Så småningom — om det nu var i fjärde eller femte försöket — lyckades det. Geller sa att flickan hade blå jeans och lila tröja. Rätt. Man tycker att om Geller använde ett så enkelt trick som att ha en medhjälpare i salongen, borde han ha lyckats med det samma. Om det var ett spel från hans sida att först misslyckas och sedan, äntligen, lyckas (så som Randi förklarar det) så var det ett psykologiskt missgrepp, ty föreställningen var i denna del tråkig — ja, ganska beklämmande — genom de ständiga misslyckandena. Så man undrar om inte Geller trots allt arbetade med hjälp av klärvoajans så gott han kunde.

Av Randis bok framgår en viktig sak, nämligen hur nödvändigt det är att parapsykologiska forskare, som sysslar med fenomen av Geller-typ, har kunskaper om konst och knep som illusionister använder. Randi förklarar att det alltid rör sig om *mycket enkla trick*, men de kan utföras genom att publikens uppmärksamhet avleds från manipulationerna.

Randi har med trick kunnat upprepa åtskilligt av vad Geller gör. Detta är säkert en överraskande upptäckt för många parapsykologer och intresserade. Men nyttig. Randi förbluffade t ex parapsykologen Ted Bastin och några vänner till denne genom att bryta en sked på precis samma sätt som de tidigare sett Geller göra. Bastins fru höll den i båda ändarna mellan tumme och pekfinger. Randi strök lätt över den — och inom tio sekunder hade skeden gått av! Man kan gissa att illusionisten i smyg behandlat den med något ämne som gjort den spröd eller också i förväg böjt den intill bristningsgränsen. Han "tvättade" skeden med några droppar vatten före försöket!

Även professor Hasted vid London-universitetet, som blivit övertygad att Geller är äkta, lyckades Randi — i en journalists skepnad — förbluffa med ett till synes oförklarligt skedböjningstrick. Men någon vetenskaplig kontroll förekom inte. Hasted hade gått ifrån en stund för att svara i telefonen.

Stanfordundersökningarna

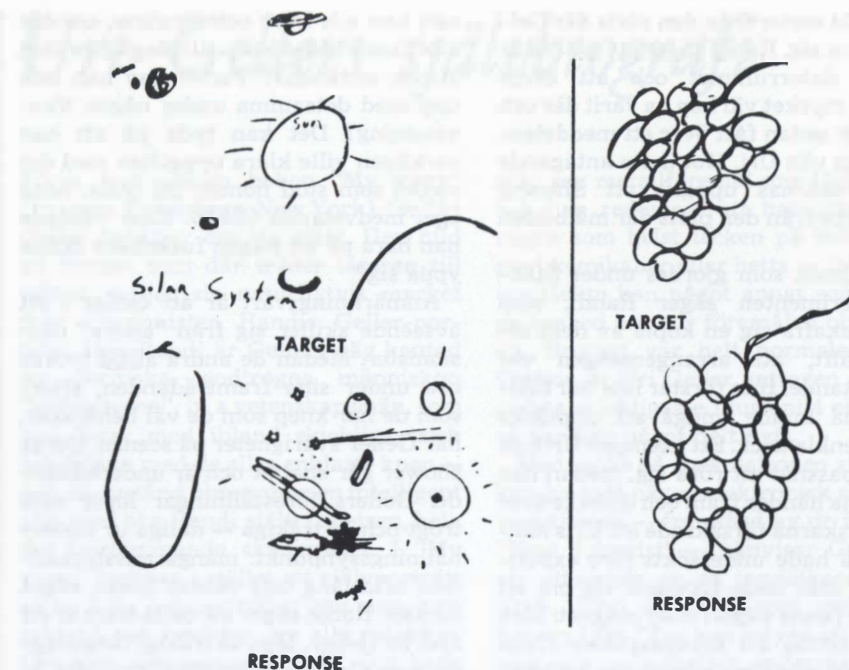
Många har grundat sin uppfattning av Uri Geller på de undersökningar som gjordes 1972 och 1973 vid det högt ansedda Stanford Research Institute i Kalifornien, där — för att citera Randi — "mer än 2 500 topprankade vetenskapsmän är verksamma". Men, säger James Randi, de proven var värdelösa. De var för slappt utformade, och forskarna var inte observanta på trick, utan blev lurade av en skicklig illusionist.

På SRI kunde Geller bl a riktigt ange vilken sida som var vänd uppåt på en

speltärning i en tillsluten låda av stål, vilken skakats så att ingen visste tärningens läge. Det var alltså ett sk dubbel-blind-experiment, där varken försperson eller experimentledare på förhand visste rätt svar. Försöket gjordes 10 gånger, och Geller gissade rätt 8 gånger — 2 gånger avstod han. Forskarna, Harold E. Puthoff och Russell Targ, säger i sin rapport att Geller inte fick vidröra lådan, sedan den skakats, men Randi tror dem inte, utan skriver att Geller förmodligen kunnat kika in i lådan genom att lyfta på locket! Denna idé innebär ju ett fullständigt underkännande av forskarnas observationsförmåga och kompetens. (De är erkänt framstående laserforskare.) Hur kan Randi göra detta? Jo, han stöder sig på det förhållandet att en av forskarna, Targ, är mycket närsynt (han har starka glasögon) och han *förutsätter* ju också att inga paranormala fenomen finns — alltså *måste* det röra sig om trick. Men Randi har aldrig åtagit sig att demonstrera hur lådkikningstricket kan utföras i verkligheten. Det är nog klokt.

Bättre är Randi i kritiken av experiment där Geller kunde gissa vilken av tio likadana burkar som inte var tom. (Dessa experiment finns inte med i den slutliga rapporten, som publicerades i "Nature", oktober 1974. De ansågs troligen inte tillräckligt fusksäkra.) Randi har visat att han med trick kan göra samma sak. I boken avslöjar han inte hur det går till, men antyder att man skall observera vissa små egenskaper hos den burk som innehåller något. — Man kan gissa att den burken, som är tyngre än de andra, står stadigare på ett bord — och det gäller då att få litet vibration på bordet med hjälp av hand eller fot och så iakttä skakningsskillnader hos burkarna. Att Randi kan göra tricket bevisar ju inte att Geller fuskat med dessa prov — men det tycks finnas en *möjlighet* att han gjort det. Enligt Randi har Geller också helt misslyckats med detta inslag vid ett offentligt framträdande, när Randi hade anlåtats som rådgivare så att provet anordnades på sådant sätt att Geller inte kunde klara det (genom att det lades en skakningsdämpande duk på bordet?).

Det positiva resultatet av ESP-proven med gissning på teckningar kan Randi inte säkert förklara. Han saknar tillräckliga upplysningar om omständigheterna. Under de flesta av dessa prov befann sig Geller inne i ett väl isolerat rum — det hade dubbla stålväggar och var elektriskt avskärmat; inte heller ljud eller ljus kunde tränga in där. (Randi tror emellertid inte att rummet var helt elektriskt avskärmat, men han har inte fått tillåtelse att kontrollera detta på platsen — hans framställning har mötts med tystnad. Det fanns bl a en ljudlinje, som användes för meddelanden inifrån rummet, och denna kan,

T.v. målbild (target) och Gellers teckning (response) av "solsystemet". T.h. målbild och Gellerteckning av en druvklase.

säger Randi, också ha använts för radiosignaler i motsatt riktning, om inte skydd mot detta säkerstälts.)

Vid ett av de lyckade proven med teckningar befann sig den person som valde och ritade målbilden, vilken Geller skulle försöka uppfatta, *inne* i "buren", medan Geller höll till alldeles *utanför*. Naturligtvis fanns då ingen tänkbar medhjälpare till Geller med i buren — ingen kunde sända någon signal till honom. Ändå lyckades han mycket väl återge målbilden, som var en teckning av solsystemet, och även Randi erkänner att "tricket fungerade bra". (Det är hans enda kommentar till det experimentet.) Man frågar: vilket trick? Det kan Randi inte svara på. Han vet inte. Han är endast säker på att det måste röra sig om ett trick. Randis idé att Geller samarbetat med den (enligt forskarna vid ett fåtal tillfällen men enligt Randi *ständigt*) närvarande Shipi Shtrang med hjälp av bl a elektronisk apparatur är ju inte tillämplig här, eftersom målbilden tecknades av en person inne i buren. *Både* Geller och (ev.) Shtrang befann sig utanför.

Enligt forskarna fick Geller alltid lämna ifrån sig sin teckning, innan målbilden visades för honom. Men en fusk-möjlighet skulle kunna vara att Gellers teckning visserligen mottagits av forskarna omedelbart efter försöket, men inte kontrollerats med detsamma (dvs de tittade inte genast på den) och att Geller senare kunnat byta ut den ursprungliga teckningen, som han gjort, mot en annan, som tillkommit sedan han fått se målbilden. Men det är svårt att tro detta. Det förutsätter ju en fullständig nonchalans och inkompetens hos Puthoff och Targ — och dessutom

ett obegripligt ointresse. Skulle de verkligen ha struntat i att omedelbart studera Gellers teckning?

Randi tror att Geller i den allmänna röra som han anser rådde under försöken mycket väl kan ha kommit åt att komplettera en del teckningar, sedan han kommit ut ur det isolerade rummet och sett målbilden. Edgar Mitchell har sagt — enligt Randi: "Jag var där praktiskt taget hela tiden. Jag är medarbetare i allt detta arbete... Uppriktigt sagt, Russ och Hal hade ett problem — de var så angelägna att ha Geller där att de uppfyllde alla hans nycker, och om han hotade att ge sig iväg, gav de efter och gjorde vad han önskade. De förlorade naturligtvis kontrollen över situationen, och den blev bara värre och värre och värre..."

James Randi påpekar också att det skall ha funnits en liten defekt i isoleringen av rummet och att det talades öppet om den saken. När man en gång drog in en kabel för EEG-test, gjordes ett hål i stålväggen. Kring kabeln tätade man sedan med gasväv. (Rummet byggdes ursprungligen för andra ändamål än ESP-prov.) Randi skriver att efter Gellers mycket fina träff med druvklasen fann man spår av gasväv på golvet. Han har per brev frågat SRI om hålet i väggen, men har inte fått svar. De vill inte ha något med honom att göra. Randis hypotes är att Shipi Shtrang genom hålet kunnat stoppa in en exakt teckning av målbilden/druvklasen! Randi tror inte att hålet kommit till användning vid något mer tillfälle. Men, säger han, druvklasen är alldeles för bra. Där måste finnas en exceptionell förklaring.

Under tre experiment ritade en dator en enkel teckning/målbild. Datorrum-

met låg 54 meter från den plats där Geller befann sig. Randi säger att det rådde kaos i datorrummet och att Shipi Shtrang mycket väl kan ha varit där och kikad och sedan fått över ett meddelande till sin vän Uri. Mot detta antagande står forskarnas uppgift att Shtrang hölls borta från den plats där målbilden tillkom.

Om filmen som gjordes under Stanfordexperimenten säger Randi, som lyckats skaffa sig en kopia av dess senare hälft, att arrangemangen var skrottretande. Han förstår inte hur SRI-forskarna kunde undgå att upptäcka Gellers enkla trick. Ett exempel: Uri fick en kompassnål att röra sig, medan han förde sina händer fram och tillbaka över den. Forskarna försäkrade att Uris händer nog hade undersökts före experimentet: man hade förväntat sig om att där inte fanns någon dold magnet. Men Randi iakttog att kompassnålen rörde sig endast när Uris huvud var i närheten av kompassen och då i takt med huvudrörelserna. Han förklarar att Uri naturligtvis hade en magnet i munnen!

Stanford-filmen visar också försök med paranormal skedböjning. Geller koncentrerar sig för allt vad han är värd, men ingenting händer. Fast ibland släpper kameran honom ur sikte en stund för att ta in något annat motiv, eller vid byte av film — och vips sker något! När Geller åter kommer i bild, ser man en böjd sked. Det "underbara" har alltså skett utanför kameran — när ingen tittat på. Randi skrattar så han ramlar av sin stol.

(Stanford-forskarna har meddelat att de vid strängt kontrollerade försök inte kunnat konstatera någon metallböjning.)

Skall man nu tro på den skicklige illusionisten, skeptikern och kritikern James Randi eller på de båda forskarna? Man kan inte vara säker på att Puthoff och Targ varit helt pålitliga i sitt agerande inom ett för dem nytt område, som de saknat utbildning för. Randi citerar en dr Hyman, som sagt att Puthoff och Targ varit vaga och undvikande i sina svar, när han försökt få precisa uppgifter om experimenten.

Psykologiska aspekter

Men "fallet Geller" är ingalunda klart och entydigt. Det finns bl a intressanta psykologiska aspekter på det, som Randi missar. Randi pekar på ett experiment med teckningar i hundra kuvert, vilket gjordes av psykologer vid SRI. Geller avstod hela tiden från att gissa. Han misslyckades alltså fullständigt med detta experiment, som var av dubbel-blind-typ, dvs varken experimentatorer eller försöksperson visste vad kuverten innehöll. Det fanns ingen chans för Geller att fuska. Han försökte i tre dagar, men lyckades inte alls.

En psykologisk fråga måste bli: varför

satt han alls kvar och försökte, om där inte fanns något knep tillgängligt, vilket kunde användas? Varför gav han inte upp med detsamma under någon förevändning? Det kan tyda på att han verkligen ville klara uppgiften med det medel som stod honom till buds: hans eget medvetande (ESP). Eller väntade han bara på att någon fuskchans skulle yppa sig?

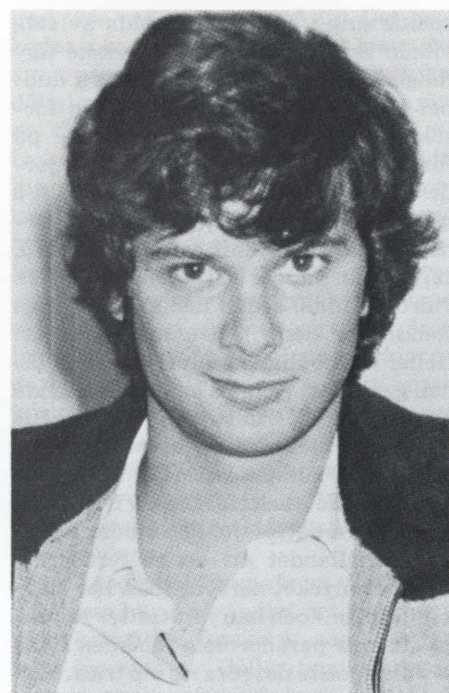
Anmärkningsvärt är att Geller i ett avseende skiljer sig från "andra" illusionister. Medan de andra alltid lyckas bra under sina framträdanden, eftersom de har knep som de väl behärskar, har Geller svårigheter på scenen. Deras shower går snabbt och är underhållande. Gellers föreställningar löper ofta trögt och är tråkiga — dåliga ur underhållningssynpunkt: många misslyckanden, ofta lång tids väntan innan något händer. Randi säger att detta bara är ett spel av Geller. Men så tråkigt långdragna som Gellers framträdanden ofta är och så många misslyckade försök som förekommer, så förefaller det från psykologisk synpunkt föga sannolikt att detta är uttänkt — det gör mera intryck av verkliga ansträngningar att klara uppgifterna. (Skeptikern kan ju invända att det är just detta som Geller vill få oss att tro.) Man kan formulera en fråga så här: Varför skulle en illusionist Geller, som är så duktig att han kan lura en rad vetenskapsmän, samtidigt vara så dålig (som han ofta är) att han har stora svårigheter med enkla estradknepp? Randi säger sig beundra honom, men samtidigt småler han åt Gellers "enkla uppvisningar", då dåliga att han, Randi, naturligtvis skulle göra de där tricken på helt annat sätt. Bilden av Uri Geller stämmer inte med illusionisthypotesen. Men den stämmer med tanken att Geller verkligen är en psykiker, ty sådana är ojämna i sina prestationer.

Randis trick

Här ett litet avsnitt ur Randis bok, där han berättar om en liten uppvisning för några vetenskapsmän:

"Senare, på dr Wilkins kontor en trappa upp, bad jag en medlem av kommittén att välja vilket som helst ord från vilken som helst sida i en bok som han själv fick ta ut från kontorets bokhyllor. Han öppnade boken, sedan jag gått över till rummets andra sida och ställt mig med ryggen mot väggen. Sedan han bestämt sig för ett ord, lade han igen boken och behöll ordet i minnet. Jag tog en bit papper från skrivbordet och, i allas åsyn, skrev jag ned ett ord. Det var "intended" — exakt det ord som han endast hade tittat på! Ingenting hade skrivits ned, förseglats i kuvert eller något sådant. Han hade valt ut boken bland hundratals böcker i hyllorna, och jag hade träffat mannen för första gången en timme tidigare."

På ett ställe i sin bok skriver Randi

Shipi Shtrang (ur Gellers "My Story").

att han inte gör anspråk på att vara en ärlig person. Det är åtminstone sant. Ty detta "experiment" har inte gått till så som det beskrivs — det förstår var och en. Det finns ett betydelsefullt fel i referatet. Randi beskriver händelsen så som den illusion han skapade, inte så som det verkligen skedde. Ingen människa kan med normala medel få reda på och skriva ned ett ord som en person på andra sidan rummet endast tittat på i en bok. Men tricket är naturligtvis detta: Randi låtsas skriva ned ett ord, sedan "försökspersonen" sagt att han bestämt sig för ett ord men tills vidare behåller det i minnet. När därpå försökspersonen avslöjar sitt ord, då skriver Randi i smyg ned det och byter ut den meningslösa lappen mot den ny skrivna med det rätta ordet. När alla tittar på den person som yppar sitt ord, då får Randi tillfälle till sitt lilla trick. Det som skrivits, sedan illusionisten verkligen fått reda på ordet, lyckas han lura på publiken och få den att tro att det är vad han först skrev.

Ett liknande trick lyckades Randi med i ett TV-program, där han lurade den kände kolumnisten A. Spragett, som tror (ev. trodde) på Uri Geller. Denne hade tagit med sig ett förseglat kuvert med en teckning i. Randi skulle göra samma teckning, innan han sett vad som fanns i kuvertet. Han ritade, och la fram sitt papper, uppochned. Så tog Spragett upp sin teckning och visade den för publiken och för TV-kamerorna. Just då (antar jag) ritade Randi i smyg, när ingen såg på honom, utan alla tittade på Spragett, när denne viftade med sin teckning — även TV-kamerorna riktades mot Spragett, naturligtvis. Den teckning som Randi gjort, sedan han

fått se vad Spragett ritat, lyckades han snabbt visa upp i stället för den första, meningslösa teckningen, vilken smögs undan. Randi säger att Spragett fortfarande tycks grubbla på hur det hela gick till, för han har inte, som han lovade, hört av sig och talat om hur tricket utfördes.

För att förhindra Randis triumf skulle Spragett ha lagt fram sitt kuvert på bordet vid sidan av Randis uppochnedvända papper, som (felaktigt) troddes innehålla samma teckning som Spragett gjort, och bett någon utomstående samtidigt ta upp och jämföra båda två. Då hade triumfen blivit Spragetts i stället och illusionisten fått erfara nederlagets nesa.

(Men Randi gör inga riktiga avslöjanden av trick i sin bok. Det finns bara antydningar. En illusionist kan inte avslöja de knep som alla hans kolleger använder och lever av. Gjorde han det, skulle han stötas ut ur deras gemenskap.)

Sådana där trick kan alltså Randi göra — och förbluffa människor som inte känner till vad illusionister kan uträtta och vilka knep de använder. De möjliggörs av att publikens uppmärksamhet en liten stund vänds bort från illusionisten, vilken handlar mycket snabbt och omärkligt. Men skulle han kunna göra samma saker vid strikt vetenskapliga försök? Knapptast. Skulle det kunna vara med sådana knep som Geller "lurar" vetenskapsmän? Man tvivlar. En parapsykolog och illusionist vid namn Cox, som Ove Kant berättar om i Sökaren 7, 1975, gjorde försök med Geller (som inte visste att Cox var illusionist) där han direkt inbjöd till fusk genom att hålla alla möjligheter öppna. Geller tog inte vara på dessa chanser, men lyckades ändå. (Randi skulle naturligtvis säga att Cox är inkompetent.)

*

Trots att Randis spekulativa kritik av Stanfordundersökningarna inte är övertygande, anser jag att han lyckats omintetgöra förtroendet för dem. De måste göras om utan Shipi Shtrangs närvaro och i övrigt med beaktande av Randis kritik. Geller har förlorat första ronden till Randi. Men andra ronden kan bli hans, om han står sig inför förbättrade experiment vid Stanford Research Institute (eller någon annanstans) varvid man förenar en positiv inställning med skärpt kontroll.

SM

Den fullständiga rapporten om SRI:s Gellerundersökningar finns i engelskt original i tidskriften "Medium för Psykobiophysik" nr 3-4 (1976).

Uri Gellers självbiografi

Förra året utkom boken "My story" (Praeger Publishers, New York) där Uri Geller berättar om sig själv. Den bild av honom som där träder läsaren till mötes, skiljer sig naturligtvis mycket från illusionisten Randis Geller-porträtt. Hos Randi är Gellers väg kantad av okritiska, godtrogna människor, "gelleriterna", bl a vetenskapsmän, som han lurar med ibland skickliga trick och ibland med de allra enklaste knep — och på avstånd observerar en intelligent elit, med bl a Randi själv i spetsen, hela det beklämmande skådespelet. I "My story" tecknas i stället ett självporträtt av en ärlig och uppriktig ung man, som rakt på sak berättar om alla märkliga ting som sker genom honom. Och hans väg kantas av människor som genom egna, klara erfarenheter av "Geller-effekten" blir övertygade, bl a ett antal objektiva och samvetsgranna vetenskapsmän — och i periferin finns de fördomsfulla, okunniga människorna, tex illusionisterna och tidningen "Times" redaktion, som lägger dumma hinder i hans väg.

Hos Randi genomskådar illusionisterna Geller — i hans egen bok möter vi ett par trollkarlar som tror på honom. En av dem säger: "Vilken illusionist som helst, värd namnet, kan utföra samma saker som Uri, men det är då fråga om trick. Uri måste vara äkta."

En metallurg, dr Chilton, har under-

sökt sex metallföremål som Geller böjt, och han redovisar att han inte funnit några som helst tecken på behandling med kemikalier eller hetta — inte heller upptäckte han något annat som kunde ge besked om hur föremålen blivit böjda. Brotten var helt normala. Enligt Chilton är Uri Geller antingen århundradets skickligaste illusionist eller också har han något helt nytt.

Med tanke på spekulationen att Geller kan ha haft någon elektronisk apparat i sina tänder — framförd av dr Hanlon i "New Scientist" — hänvisar Geller till ett uttalande av en tandläkare i New York, John K. Lind, som undersökte honom 1974: "Jag kan intyga att vid klinisk och radiografisk undersökning av Uri Gellers mun, tänder och käkar, har inte några främmande föremål påträffats, såsom transistorer, metallföremål etc."

Geller tror att alla människor inom sig har liknande krafter som han själv. När han uppträder i TV och föremål samtidigt böjs på ett paranormalt sätt ute i hemmen, så frigörs en kraft hos en del människor. Geller säger också att nyckeln till dessa krafter torde vara tro. — På ett ställe skriver han att en nyckel till hälsa är kärlek: "Om du har kärlek djupt inom dig, så blir den en otrolig kraft."

SM

Hos Barbara Scheid böjdes silversaker under ett framträdande av Uri Geller i tysk TV. (Ur "My story".)

Autentisk österländsk tro eller europeiserad/amerikaniserad?

Under arbetet med två volymer *Alternativ tro*, som skall komma på Proprius förlag i år, har jag haft kontakt med en religionshistoriker. Denne har framhållit att den bild som västerlänningar i vår tid ger av en tro med främmande ursprung, som de anslutit sig till eller sympatiserar med, föga överensstämmer med den hinduism, buddhism eller islam som är historiskt betyd- gad (traditionell) eller som i sam- tiden praktiseras av sina flesta an- hängare (folkreligion). Det rör sig i stället, säger han, om (a) euro- peiskt-amerikanska tillämpningar eller (b) urval av en nyhinduism, nybuddhism eller islamisk moder- nism, vilka i sin tur framkommit under västerländsk påverkan.

Jag har tidigare hört från reli- gionshistoriskt håll att det är vä- sterländska former av österländsk religion som Sökaren tar upp. Där- för har jag nu frågat bekännarna själva om den tro de har är en vä- sterländsk "tillämpning", eller om- tolkning, av en österländsk religion,

eller om det är en speciell, modern religionsvariant, som uppkommit under västerländsk påverkan.

Gunnar Gällmo, som är buddhist, säger att buddhismen lika litet som kristendomen eller islam är någon österländsk religion. Alla dessa tre religioner har sitt historiska ur- sprung i österlandet, men är nume- ra spridda över hela världen. "Ös- terländsk" eller "västerländsk" religion kan man bara tala om, när det gäller läror som uteslutande vänder sig till en viss folkgrupp, anser Gunnar Gällmo, som vidare förklarar:

— I och med att världsreligio- nerna spritts har lokala olikheter uppkommit i fråga om de yttre for- merna. För buddhismens del beror detta inte på olika uppfattningar om läran utan på att riter och ce- remonier betraktas som något se- kundärt och aldrig är obligatoriska. Varje buddhist har full frihet att själv välja vilka ceremonier han anser sig hjälpt av, eller att helt avstå från ceremonier.

Två svenska buddhister, Gunnar Gällmo och Amita Nisatta.

— De västerländska buddhis- ternas målsättning är varken att sprida en österländsk religion eller en europeiserad/amerikaniserad. Vår målsättning är i första hand att efter förmåga inrätta våra egna liv i enlighet med Buddhas undervis- ning, i andra hand att sprida läran till likasinnade. Vi är lika ointresse- rade som de kristna av i vilken ut- sträckning vår rörelse är represen- tativ för tron i dag i våra religio- ners respektive ursprungsländer — som för övrigt i båda fallen domi- neras av andra läror.

Religionshistorikern som jag ta- git kontakt med säger att västerlän- ningar med en tro från orienten ibland inte har haft någon kontakt med denna tros ursprungsmiljö. Det är givetvis riktigt att det finns många sådana fall — liksom det finns kristna i tex Afrika och Asien som aldrig har satt sin fot i ett väst-land. Men vad Sverige be- träffar kan påpekas att den svenska buddhistnunnan Amita Nisatta, som undervisar här, har studerat buddhismen i Indien och Nepal samt vid universitetet i Rangoon, Burma. Och Lama Lodrö, som är lärare för de svenskar som anslutit sig till tibetansk buddhism, är själv tibetan och lär ut en autentisk tibe- tansk buddhism.

Ajit das, som är svensk, tillhör Hare Krishna-rörelsen. Han säger att han söker absolut kunskap och därför inte bekänner sig till någon viss tro, varken österländsk, eu- ropeiserad eller amerikaniserad.

— Vad jag bekänner mig till är bhakti, dvs insiktsfull, kärleksfull tjänst till Gud (Krishna, Allah, Je- hova...). De som praktiserar bhak- ti kallas vaisnavas, så om någon be- teckning måste användas, vill jag helst använda denna. Hinduism är ett mycket opraktiskt ord, eftersom det används för tusentals olika "re- ligioner" på olika nivåer.

— Bhakti kan endast erhållas från en guru, dvs en person som själv är en ren bhakta, och denne har i sin tur välsignats med denna kunskap och kärlek av sin guru. Denna kedja går tillbaka till Gud själv. Om man avviker från detta system och tillverkar sina egna principer, är det inte längre bhakti. Det kan därför inte vara fråga om en omtolkning eller en västerländsk "tillämpning" av en österländsk re- ligion. Jag följer instruktioner som

erhållits från min guru, som i sin tur erhölet dem från sin guru.

Ajit das anser inte att han och hans gudbröder ger bhaktitradi- tionen en västerländsk prägel eller att han tillhör en speciellt modern religionsvariant.

— Krishna instruerade Brahma i denna kunskap redan i skapelsens begynnelse. Brahmas böner till Krishna finns nedtecknade i Brahma-samhita sedan tusentals år tillbaka, och vi följer exakt dessa principer.

Swami Janakananda, som är dansk, har lärt känna yoga och me- ditation bl a genom en längre vis- telse hos sin lärare i Indien, Swa- mi Satyananda.

— Det som vi utgår ifrån och som har hävdats i alla tider, även av in- dier, är att yoga och meditation är vetenskaper med djupa rötter i kul- turer överallt på jorden. De är äld- re än någon annan nuvarande kul- tur, vetenskap, filosofi och religion.

— Tantratraktionen är över 7 000 år gammal och en levande tradi- tion, grundad på urgamla meto- der och terapier. Det finns också spår av yoga och meditation i andra kulturer än den indiska. Om man känner till yoga- och meditations- ställningar, kan man t ex återfinna dessa på bilder och skulpturer i Colombia och Norge.

— Yoga och meditation i den tantriska traditionen förs vidare i obruten linje genom personlig in- struktion. I dess spår har den skriftliga traditionen uppstått med indiska källor för 2000—3000 år se- dan.

Swami Janakananda säger slutli- gen att "vi har elever med olika åskådningar, politiska och religiö- sa, och de kan alla använda yoga och arbeta med sig själva".

En person som undervisar om hinduism i Sverige är Walther Eid- litz, vilken varje år håller kurser. Han tillhör inget samfund men är bhakti-bekännare. I nio år vista- des han i Indien, var lärjunge till Swami Sadananda (eg. E. G. Schultze) och stod i nära kontakt med de urgamla religiösa traditio- nerna. I några årtionden har han studerat de heliga texterna på san- skrit, och han har blivit hedersdok- tor i Sverige för sina autentiska kunskaper om hinduismen.

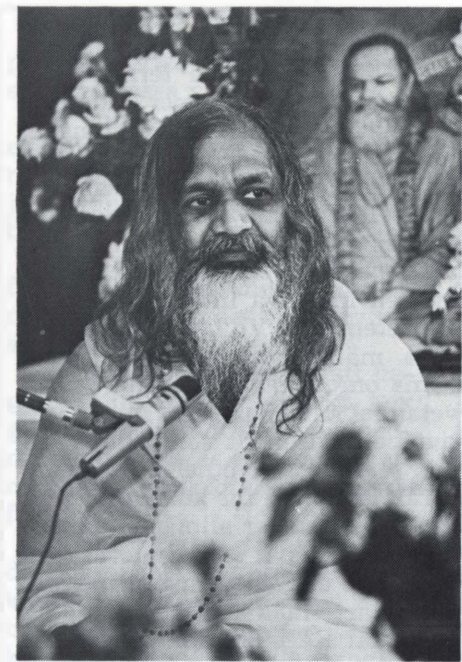
I Malmö finns en grupp som kal- lar sig Siddha Yoga Dham, där Jör- gen Rapp är en ledande person. Rapp har bott på ett indiskt ash- ram (kloster) i sammanlagt unge- färligt ett års tid som lärjunge till Swa- mi Muktananda. Om den kraft som Swamin förmedlar säger Jörgen Rapp: "Swami Muktananda ingår i

en lång succession av Siddha Gu- rus, där varje Guru kan liknas vid en stafettlöpare, som successivt vi- darebefordrar stafettpinnen, dvs Shaktin (kraften), till våra dagar."

Det finns, enligt min mening, en hel del som talar för att "öster- ländsk" tro i väst inte i någon an- märkningsvärd grad är väster- ländska tillämpningar eller om- tolkningar av autentisk österländsk tro, utan att det finns intima sam- band mellan öst och väst. Däremot kan man fråga sig om inte skolor- nas för det mesta kristna lärare i religionskunskap omtolkar orien- talisk tro vid sin undervisning. I en enkät som jag gjorde förra året (Sökaren 3, 1975) framkom att be- kännare av "främmande" tro i Sverige inte var nöjda med skol- böckernas presentation av deras re- ligion. Syster Amita Nisatta sa bl a: "De kristet orienterade författarna liksom vänder de buddhistiska ut- trycken till kristen terminologi. Då blir innebörden en annan än den rätta. Åtminstone upplever man det som buddhist så." Gunnar Gällmo sa bl a följande (och fick sedan medhåll av en religionslärare i ett privatbrev till mig): "Kapitlet om buddhismen i Ringgren-Ström 'Religionerna i historia och nutid', som används vid universiteten, är en förträfflig katalog över krist- na teologers fördomar mot och missuppfattningar av buddhis- men." Walther Eidlitz var också kritisk och sa att framställningen av "främmande" religioner i skol- böcker endast bör göras av män- niskor som lever i dem och kan göra urkundernas ande levande.

Det finns också muslimer i Sve- rige. Björn Ericsson tillhör Isla- miska Församlingen i Sverige, vil- ken grundades 1949 av invandrare från turkiska, slaviska, arabiska m fl språkområden. Han upplyser att församlingen är grundad på koranen och sunna (traditioner). Några allmänt vedertagna tillägg till de snart 1400-åriga skrifterna förekommer inte där.

— Invandrarna har överfört sina hemländers seder och bruk. För många av dem innebär en anpass- ning till det nya landet att de inte rigoröst följer religionens bestä- melser till det yttre, tex de fem dagliga böerna eller fastan i må- naden ramadan. Inte heller förhål- landet mellan man och kvinna iakt- tas på det sätt som de är vana vid hemifrån. Av de drygt 15 000 musli- merna i Sverige håller sig flertalet till sunna. Av dem är en minoritet strängt ortodoxa, medan de övriga söker kompromissa sig fram i väl- färdssamhället.

Maharishi Mahesh Yogi

Transcendental Meditation

Den religionshistoriker vars upp- fattning jag fått veta, säger att den transcendental meditationen, TM, inte bara är en psykoterapeutisk teknik, utan har en klart hinduis- tisk bakgrund, vilket framgår av både mantrat och invigningsritua- let. Men det har skett en väster- ländsk omtolkning av en öster- ländsk praxis, påstår han, och den- na omtolkning har befrämjats av Maharishi Mahesh Yogi själv. Den- ne kallar numera hellre sin metod för Vetenskapen om skapande in- telligens än för Andlig pånyttfödel- se.

Lennart Haak i Maharishis Insti- tut för Kreativ Intelligens säger till mig att TM-tekniken har ett indiskt ursprung och att Maharishi själv är hindu men att detta självfallet inte hindrar att såväl tekniken som dess användning är helt utan religiösa element.

— Det skulle ju inte falla någon in, säger Lennart Haak, att kalla tex judo för buddhism därför att judo har sitt ursprung i försvars- tekniker som utvecklats av japan- ska och kinesiska buddhistmunkar. Och man förkastar inte en värde- full upptäckt därför att den gjorts av tex en muslim, en jude eller en hindu. Upptäckten tillvaratas obe- roende av upptäckarens religions- tillhörighet.

— Transcendental meditation är ingen religion utan en teknik och saknar helt tros- och tros- element. Det är hel- ler inte fråga om någon väster- ländsk omtolkning, utan om djupa,

alltid giltiga och oföränderliga kunskaper om oss och vår tillvaro, uttryckta i moderna termer. Maharishi har mer och mer undanröjt den österländska "utsmekningen" för att visa att denna lärdom kan uttryckas och förstås precis lika bra, eller bättre, i västerländska termer som i österländska. Genom att avsiktligt referera till studiet av den kreativa intelligensen som en vetenskap, VKI, vill Maharishi göra människorna ständigt medvetna om att utvecklingen av medvetandet kan analyseras lika objektivt och rationellt som vilken annan företeelse som helst. Dessa anspråk är öppna för kontroll genom individuella eller allmänna experiment och kan bara accepteras eller förkastas utifrån denna grundval.

Lennart Haak påpekar också att Spiritual Regeneration Movement, SRM — rörelsen för andlig pånyttfödelse — fortfarande existerar som en "filosofisk" sektion inom den svenska TM-föreningen — och likadant är det i andra länder. Det är inte fråga om någon namnändring.

Slutligen några uttalanden från religiösa ledare, som visar deras syn på TM:

Fil. dr Placide Gaboury, jesuitpräst och lärare i filosofi och religion vid University of Sudbury, Ontario, Kanada säger: "...Vi har också påvens välsignelse till TM-tekniken. Det finns varken någon motsats till religion eller något som innehåller religion i TM-programmet. Hur skulle skapandet av en fridfull person, harmonisk till kropp och sinne och användande sin fulla förmåga, kunna stå i motsats till någon religion?..."

Den välkände rabbinen Raphael Levine, Seattle, USA: "...TM-programmet är inte en religion. Det har inget med religion att göra utom att det är den lättaste teknik jag har funnit för att göra religionen mer levande, mer meningsfull, genom att hjälpa människor leva på det sätt som deras religion lär dem att leva — på kärlekens och självutgivandets nivå..."

Pastor Karl E. Lutze, professor i teologi vid Valparaisos universitet: "...Jag uppfattar inte TM-programmet som ett alternativ till kristen tro. Jag praktiserar tekniken inom ramen för mitt kristna liv. Inte heller innebär min uppmaning att utöva TM-tekniken att min kristna tro eller religion är otillräcklig — lika lite som mina strävanden att få tillräcklig sömn, rätt kost, motion och avkoppling innebär någon otillräcklighet i min religion..." **SM**

Studiecirklar om flygande tefat

Bildningsorganisationer vänder sig till UFO-Sverige

Sedan ett år tillbaka verkar Riksorganisationen UFO-Sveriges Centralgrupp, Köpings UFO-förening, i allt större omfattning för att sprida kännedom om UFO-problemet.

Idén att läsa om de flygande tefaten i form av studiecirklar har länge funnits, men det har tidigare bara startats enstaka cirklar då och då.

Ett problem har varit att den litteratur som funnits på svenska har varit mer eller mindre tendentiös, dvs. författaren har tagit ställning för tron att UFOs är rymdfarkoster, och han har velat övertyga sina läsare.

Sven Magnussons bok "Flygande tefat"... vad säger vetenskapen? fyller ett tidigare känt tomrum. Magnusson har inte tagit ställning i UFO-debatten, vilket gör hans bok som klippt och skuren att användas som lärobok i studiecirklar. Vad det gäller är ju inte att tuta i folk färdiga åsikter, utan i stället att få UFO-problemet allsidigt belyst. Magnusson vill att läsaren själv skall ta ställning. En sådan uppläggning är viktig, när man tar upp detta kontroversiella ämne i form av en studiecirkel. Boken är dessutom lättförståelig och ger en bra, grundläggande presentation av UFO-problemet.

I november 1975 fick vi i samarbete med Studieförbundet i gång studiecirklar på en rad platser. Svårigheter uppstod i och med att vi yrkade på att ämnet öppet skulle redovisas som ufologi. Det fick Studieförbundets ledning i Stockholm att tveka i rädsla för att denna bildningsorganisation skulle få dåligt rykte. Men vi har gått vidare, och ärendet ligger nu hos Skolöverstyrelsens granskningsnämnd.

Vi arbetar inom UFO-Sverige med att försöka förändra folks attityd till UFO, och då vill vi naturligtvis spela med öppna kort. Medan vi väntar på SÖ:s beslut, finns dock inom Studieförbundet fortfarande en hel del distriktsstudieledare och lokala verksamhetsledare ute i landet, vilka arrangerar cirklar i ufologi. Men tills vidare lägger man dessa under ämnen som astronomi, flyghistoria, arkeologi m.m.

Studieförbundet Vuxenskolan, TBV, Medborgarskolan och ABF har vänt sig till UFO-Sverige för att få hjälp att runt om i landet starta studiecirklar i UFO-frågan. Så det verkar nu att lossna ordentligt.

UFO-intresserade som vill starta en studiecirkel kan vända sig till någon bildningsorganisations kontor på hemorten. Be dem sedan ta kontakt med Centralgruppen för UFO-Sverige, telefon 0221/310 25 för information om studieplaner och uppläggning.

Många av vårens cirklar har fortsatt i höst med vidare studier i ämnet.

Vi skapar därmed också ett ökat tryck för att få seriös utländsk UFO-litteratur översatt till svenska, t ex professor Hynek.

Thorvald Berthelsen

Sven Magnusson

"Flygande tefat"... vad säger vetenskapen?

Pris 45:— inkl. moms
I varje bokhandel eller direkt från

Zindermans förlag
Box 310
401 25 Göteborg 1
Tel. 031/13 78 32

Per Ragnar:

Reflexioner

LIVSKVALITET. Det är ett ord som blivit allt mer synligt på senare år. Den kände amerikanske ekonomen Galbraith menar sej vara den förste som lanserade begreppet. Som ett komplement till politikernas BNP, bruttonationalprodukten, som ger ett mycket onyanserat mått på den sk välfärden.

Folkpartiets riksdagsgrupp säger så här:

— Livskvalitet är ju en term som kommit upp som en reaktion mot en livsstil i den högin-dustrialiserade världen, där människor förväntas vara tack-samma för att de får mer av allt möjligt, utan att man samtidigt kontrollerar om detta 'mer' verkligen är bättre."

Två forskare, knutna till Psykologiska institutionen vid Uppsala universitet, Bo Edvardsson och Jan Vegelius har gjort en enkät kring begreppet. Tillfrågad om min definition av ordet svarade jag så här:

"En vettig bostad i en hyfsat grön miljö, så giftfri och lite bullrig som möjligt. Ett jobb, så pass betalt att jag slipper ekonomisk ångslan för det dagliga brödet, ett jobb som stimulerar mej, vilket i sin tur kan få mej att fungera mer eller mindre stimulerande för andra: familj, arbetskamrater, osv. En god hälsa erhållen genom sund, grön föda och ett bra, dagligt pensum motion, meditation, avspänning. Ett antal verkliga vänner för stimulerande umgänge. Dessa komponenter, i en värld där alltfler arbetar för att allt flera skall få leva under sådana betingelser, kan tillsammans utgöra begreppet 'livskvalitet'."

Mitt svar tycks rymma de fem kategorier som forskarna kunde

precisera efter en utvärdering av svaren. Dessa var:

1. Individens psykologiska egenskaper. 2. Förhållandet mellan människor 3. Fysisk miljö 4. Politiskt system och 5. Arbete.

Begreppet rymmer alltså vida fält och forskarna menar, att i en del debatter kan det mer förvirra än vara klargörande.

— En avsevärd risk är att begreppet blir alltför statiskt, t ex genom att det i offentliga utredningar definieras som mer rymmande miljöfaktorer än individfaktorer.

Det är nog ett riktigt påpekande. För en snabbgallup bland bekanta visade, att de flesta mött begreppet i samband med kärnkraftsdebatten. Och då handlar det mest om vilken grad av "prylsamhälle" vi skall ha eller hur många steg vi måste ta i riktning mot ett agrarsamhälle, om vi inte nyttjar kärnkraften.

Edvardsson/Vegelius summerar emellertid, att "överraskande" många svarare främst vill koppla ordet till "upplevelsedimensioner". Alltså till individen, till subjektets upplevelse av "den inre världen" relaterad till "alltet", till en helhetssyn.

Sökandet efter livskvalitet är det väl som gör att du läser denna tidning?

Eckankar

I ECKANKAR har jag däremot fått klara och för mig godtagbara svar på dessa viktiga frågor. ECKANKAR har gett mig identitet, ett meningsfullt liv och ett oändligt stort mål att sträva till. Därmed har min tidigare livsåskådning totalt förändrats.

Jag förstår nu att min identitet är LIVET SJÄLVT, SJÄLEN, som är en ECK-Atom av Gud — och den Rena ECK-Livskraften i Atomen är SUGMAD-GUD i funktion! Och högre identitet än detta kan ingen få!

Enligt ECKANKAR är meningen med mitt liv på jorden att upptäcka mig själv såsom Själ av Ren ECK-Substans, samt att frigöra mig från jordisk och psykisk bundenhet för att kunna vara Ren ECK-kanal och medverka såsom neutral GUDs-Kraft till ECK-gagn för största möjliga antal skapade

Forts.

varelser — här i världen eller på andra medvetandenivåer. Och större meningsfullhet än detta kan intet mänskligt liv få!

Alla mina tidigare liv och lidanden här i materian har fört mig till den nu på jorden levande ECK-Mästaren, MAHANTA, med vars nödvändiga hjälp och undervisning jag förbereds för den ansvarsfulla uppgift som Jag, Själ, likaväl som alla andra Själar utan undantag, har skapats till, nämligen att i sinom tid, utan mellanhand, vara SUGMAD-GUDs Medarbetare som, såsom opersonlig "icke-jagisk" ECK-ALLKÄRLEK verkar enbart för DESS ändamål — här och nu, eller var det behövs. Och högre, noblare slutmål än detta kan ingen Själ uppnå!

Allt detta och mycket mer därtill har ECKANKAR gett mig, och dess betydelse för mig som människa och för Själens utveckling kan inte överskattas!

SÖKAREN I MASSMEDIA

Sökaren är alldeles för litet uppmärksam i massmedia, tycker vi. Men då och då får den vara med litet grand. Den 5 juli gick ett program "läsvärt" i radions P1, där Peter R. Meyer berättade om Sökaren på ett positivt och engagerat sätt.

I Kvällsposten har vi också vänner, bl a har Per Ragnar nämnt oss där några gånger.

Sven Stolpe tycker i en bokrecensionsartikel, som varit införd i flera landsortstidningar, att Sökaren är en "allvarlig och fin tidskrift, som redigeras utmärkt väl..."

I den danska tidningen Vestkysten har Ulf Gudmundsen skrivit en liten bra presentation och to m nämnt vår adress.

Men man kan undra vilken upplaga Sökaren skulle kunna ha, om den blev föremål för lite större intresse i massmedia.

Psyisk kirurgi

Vi återger här ett avsnitt ur "På liv och död" av Lyall Watson, utgiven på Norstedts förlag 1975. Författaren talade in alltsammans på band, medan det hände.

"Patienten är en medelålders kvinna, barfota och klädd i en urblekt kjol med blommönster och vit bomullsskjorta. Jag får veta att hon har envisa smärtor i magen. Hon lägger sig på ett träbord som jag själv har undersökt noga alldeles nyss. Det finns inga möjligheter att något kan vara dolt på eller under bordet. Helbrägdagörarens medhjälpare kavlar upp hennes skjorta och sticker in den under behån. Jag följer allt som en hög. Inget misstänkt hittills. Hennes kjol knäpps upp och dras undan litet och en handduk läggs över plagget så att det inte skall bli vått. Jag får undersöka handduken och finner den helt oskyldig, men inte särskilt ren. Hon ligger stilla med armarna under huvudet, kanske rädd men helt tillitsfull. Helbrägdagöraren kommer in. Han är klädd i bomullsbyxor och lätt, kortärmad skjorta. Han ler ett avväpnande leende och vänder sig långsamt runt som en mannekäng för att visa mig att han inte döljer någonting i ärmarna. Sedan lägger han båda händerna på kvinnans mage och håller dem där medan han sluter ögonen. Han står på hennes högra sida och lyfter nu upp vänstra handen och lägger den på hennes panna, medan den högra fortfarande vilar över hennes navel. Nu säger han något på den lokala ilocanodialekten. Jag får veta att det är en bön. Allt är mycket stilla nu. Helbrägdagöraren börjar. Han tar litet bomull ur ett paket som jag själv har bestått, doppar den i en skär plastskål som jag för fem minuter sedan fyllde ur kranen, och gnider den över hennes buk, gnider ganska hårt, tre, fyra gånger. Nu börjar han en knådande rörelse, pressar alla tio fingertopparna in i hennes hud så att vattnet från bomullen samlas där och rinner utför hennes sida ner på bordet. Han nyper om ett hudveck med båda händernas tummar och fingrar och drar upp det litet, och pressar sedan neråt starkare än tidigare. Nu arbetar han alldeles till höger om hennes navel och nu ser jag plötsligt något rött. Det kan vara blod. Först var det vattnigt, blandat

med fuktigheten på hennes hud, men nu mörknar det och gurglar upp mellan hans fingrar ganska ordentligt. Jag kan inte se något sår. Han för långsamt händerna cirka tio centimeter från varandra och jag ser något som ser ut som bindvävnad, tunn, nästan genomskinlig, tydligen elastisk, röd och blodig. Det är avsevärt mer röd vätska nu och den börjar sätta fläckar på handduken. Jag står cirka en meter från kvinnan till vänster om henne och nu lutar jag mig närmare. Helbrägdagöraren knådar hennes buk litet till, nu verkar det som om fingrarna på hans vänstra hand tränger in i köttet upp till andra leden och de är täckta av något rött. Han drar undan sina händer och hissar upp ögonbrynen för att uppmana mig att titta närmare på vävnaden. Nu har bomullen helt ersatts av något som ser ut som kött. Jag sträcker fram min lediga vänstra hand och rör vid det. Det är varmt och vått och koaguleringen börjar bilda små blodleverliknande klumpar på ytan. Jag torkar av litet med fingret och det känns klibbigt. Jag luktar på det. Jag är säker på att det är blod. Nu kan jag se djupare ner i röran. Helbrägdagöraren pressar sig in i hennes buk och en massa blod har samlats i två polar i hålan han har gjort. När han rör på fingrarna som när man krasar upp ett hål i våt sand, ser jag skymtar av vitt, ljusare tarmkax därnere. Jag ser som en solfjäder av kapillärer fästade vid något som verkar som ett stycke av tunntarmen. Mitt ansikte är bara en handsbredd från ytan. Han trycker neråt mycket hårt. Nu rör han på högra handen och mellan första och andra fingret börjar en stor rund klump växa fram. Den blir större medan jag ser på. Det verkar nästan otroligt. Nu har den på bara några sekunder blivit stor som en tennisboll, inte helt klotformad, men sitter fortfarande fast neråt. En medhjälpare sträcker sig in från höger och griper om klumpen med en pincett. Den är mjuk och elastisk och relativt blodlös. Han drar i den och den höjer sig ett stycke från ytan. Helbrägdagöra-

ren säger något till honom. Någon räcker fram en stor sax och medhjälparen börjar klippa vid klotets bas. Den tycks nu sitta fast bara med ett tunt band av vävnad, men hans hand darrar. Till slut lossnar klumpen och han lyfter bort den. Jag sträcker fram handen och han låter den falla i min kupade handflata som en geléklump. Den är varm och när jag trycker på den sipprar det ut litet blod, men inte mycket. Den verkar hård inuti. Jag släpper ner den i den skära skålen och återgår till operationen. Helbrägdagöraren står fortfarande med vänstra handen inne i hennes kropp och rumsterar om där litet, åstadkommer plaskande ljud, tittar upp mot taket. Nu hejdar han sig och för samman händerna som om han knådade något av lera. Gnider händerna över varandra, så att blodet stryks ända upp till handlederna, och rätar långsamt ut handflatorna. De är båda uppe vid ytan nu och det syns mindre med blod. Jag ser inte längre några subkutana vävnader. Plötsligt upphör han med vad han har för händer, lyfter upp båda händerna, tomma, och går bort för att tvätta dem. Medhjälparen till höger tar en tuss torr bomull och torkar av patientens mage och gnider bort blodet. Där syns inget sår. Nu tar han handduken och torkar av henne helt och jag drar med handen över hennes hud. Den känns varm, men det finns inte ett märke på den. Någon talar till henne och hon slår upp ögonen, drar ner blusen, knäpper kjolen och stiger långsamt ner från bordet. Hon går härifrån, stödd på en äldre man."

Efteråt undersökte jag vävnadsklumpen på nytt. Den såg ut som en tumör och var mindre än den hade verkat vara när jag höll den första gången, trots att den inte flyttats från skålen som stod tätt bredvid mig. Jag skar upp den med en kniv och fann att den delvis var fylld av en fibermassa som slingrade sig genom vävnaderna. En amerikansk flicka som också sett hela operationen visade mig tre polaroidfoton hon tagit medan tumören

fördes upp och skars loss.

Jag har citerat så utförligt från anteckningarna för att försöka ge en viss uppfattning av hur de här operationerna går till. Hela historien tar cirka fem minuter och genomförs mycket sakligt. Här finns ingenting anlagt på uppvisning, ingen musik eller trummor eller rörelse, ingenting som kan avleda åskådarnas uppmärksamhet från vad som händer. Operationerna är reell verklighet och jag har hittills aldrig stött på någon psykisk kirurg som försökt bluffa sig fram. Chicagojournalisten Tom Valentine, som också undersökt fenomenet, drar slutsatsen: "Jag var övertygad om att operationerna i det där huset denna morgon inte var något taskspeleri. Vi var inte hypnotiserade, och jag lät mig sannerligen inte suggereras... Psyisk kirurgi är inte något omöjligt, inte någon bluff, inte någon hypnotisk suggestion, varken bedrägeri eller under och inte heller begränsad till enbart Filippinerna." Han har rätt, men det är bara på Luzon som vem som helst kan få se den utföras hundra gånger om dagen varenda dag.

ANNONSERA
I SÖKAREN!

BERÄTTA OM SÖKAREN
FÖR DINA VÄNNER!

VÄRLDENS HÖGSTA RELIGION

Buddha är världens utan jämförelse störste religionsstiftare. Storheten gäller för alla tider.

Den bibel som blev resultatet av hans 45-åriga verksamhet har samma dignitet. Den är världens dyrbaraste skatt alla kategorier. Den presenterar andliga lagar utmejslade i en perfekt undervisning. Den som följer denna når omedelbart himlastormande resultat.

Detta, det mest angelägna verk som finns att studera för sökare efter sanningen, har i engelsk översättning följande titlar:

The Long Sayings 3 vol.
The Middle Sayings 3 vol.
The Kindred Sayings 5 vol.
The Gradual Sayings 5 vol.

Som lättläst introduktionsbok rekommenderas Kindred Sayings 4. Den är lämplig även för nybörjare i engelska. Böckerna kan lånas på svenska bibliotek eller köpas från Pali Text Society, 62 South Lodge, Circus Road, London N. W. 8 9ET.

Senare har uppkommit något som kallas "den högre filosofin" — Abhidhamma. Den är ett falsarium och en teologisk svulst som sprider sig till handböcker och träningsanvisningar. Det är därför viktigt att vända sig till den oförfälskade urkunden. Den tillförlitligaste gurun är de ovan rekommenderade böckerna — buddismens fyra evangelier.

Denna annons är helt ideell utan några som helst privatekonomiska syften.

Per Glanell, Edsbruk
Kristen svensk

Privatlektioner i kosmobiologi
och astrologi erhålles för 25 kr per timme

Gratis lektioner för nybörjare.

Kosmobiologiska Institutet
Frimärksvägen 33
122 47 Enske

Carl Lidman
Tel. 48 80 58

FÖDELSEHOROSKOP OCH SPÅDOMAR

Ange vilket som önskas och så exakta uppgifter som möjligt om tid och plats för födelsen.

Födelsehoroskop 40:—

Allmän spådom: 20:—

Specialspådom: 30—40:—

KENT SKOGLUND
VALLVÄGEN 11 a
824 00 HUDIKSVALL

Kontakt

51-årig ungarlsflicka önskar bekant-skap med snäll, sund, djurkär, halv-bildad "toffelhjälte".

Svar till "Pedantisk bohem", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7:—. Moms. inräknad.

Samtalsgrupp

Fredagsgruppen i Östersund, fristående samtalsgrupp i andliga frågor, parapsykologi, Ufo m.m. Inget medlemskap. Alla välkomna varje fredag. Upplysningar tel. 063/11 40 37 eft. kl. 16.00.

M.v. hälsning Enock Ohlsson, Färjemansgatan 13 a, 831 00 Östersund.

Gåvor

Cathinka Hammarberg, Stockholm, 20:—; Ingrid Skogman, Stockholm, 5:—; Susanne Sandström, Tranemo, 26:—; Margit Skärblom, Stockholm, 26:—; Anders H. Nilson, Malmö, 6:—; Anna Greta Tjäder, Uppsala, 5:—; Olle Bäckman, Farsta, 11:—; Rudolf Schönberg, Älvsjö, 6:—.

Summa kr. 105:—.

Hjärtligt tack! Red

ÖNSKAS HYRA

Vi vill hyra ett hus på landet — ej ödsligt — eller i mindre samhälle som året runt-bostad, helst nära hav eller sjö.

Birgit Cars, Sylvia Nilsson

Adr. Skogsgatan 89, 582 57 Linköping
Tel. 013/15 70 18 efter 18.30

FÅ DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr. Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen

Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj,
Danmark

LIVET FORTSÄTTER EFTER DÖDEN!

Spiritualismen ger bevis.

Begär vår boklista med senaste nyheter!

Bokförlaget Excelsior AB
Box 5314, 102 46 Stockholm 5

MOSKÉ I SVERIGE

Den 20 augusti i år invigdes Sveriges första moské. Den är belägen i Göteborg, på Tolvskillingsgatan 1, och tillhör Islams Ahmadiyya-församling, som är en modern, missionerande muslimsk rörelse. Islams Ahmadiyya-församling grundades vid slutet av 1800-talet av Hadrat Mirza Ghulam Ahmad (död 1908) som av sina anhängare anses ha varit den utlovade Messias. Hans församling företräder "den sanna Islam och strävar efter att föra mänskligheten framåt och skapa fred i världen".

100-års-minnet
av

Bô Yin Râ

Konstnären och författaren Bô Yin Râ, vilkens borgerliga namn var Joseph Anton Schneiderfranken, föddes i Aschaffenburg i södra Tyskland den 25 november 1876 och flyttade 1921 till Lugano i Schweiz, där han levde till sin död 1943.

Många människor får inte sin innersta religiösa längtan uppfylld, trots att det inte råder någon brist på trosbekännelser och religiösa sekter. Till dessa talar Bô Yin Râ i sina läroskrifter (das Lehrwerk) i 32 volymer, som översatts till flera språk, bl a svenska.

Läs

Boken om den Levande Guden
Boken om Livet efter Detta
Boken om Lyckan
Mysteriet från Golgata

Nyutkommen på svenska:
UPPSTÄNDELSE

Säljes i bokhandeln

INTRESSANT BOK!

Sven Magnusson

Det "övernaturliga"
och vår världsbild

SVEN
MAGNUSSON:
DET "ÖVER
NATURLIGA"
OCH VÅR
VÄRLDSBILD.

Det är en sällsynt positivt saklig bok i ämnet.

Per Ragnar i Kvällsposten

Sven Magnusson har visat sig vara en sansad och kunnig belysare av det paranormala. Han redovisar och diskuterar fakta för och emot, en ärlig sökare. . .

Viljam Wikström i Arbetarbladet

Detta är en högst aktuell bok, som lämpligen kan användas i studiesammanhang, då den väl kompletterar Nils-Olof Jacobsons bok Liv efter döden?, vilken numera används i studiecirkel.

Barbro Melander i Teosofi i Norden

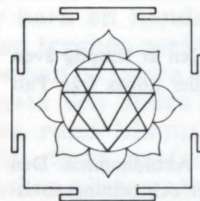
Pris inb. 45:—

I varje bokhandel eller direkt från

ZINDERMANS FÖRLAG

Box 310, 401 25 Göteborg 1
Tel. 031/13 78 32

YOGA OCH MEDITATION ÄR INTE BARA NÅGOT MAN LÄSER
OM, DET ÄR NÅGOT MAN GÖR — ANNARS INGEN VERKAN.

Vi kan erbjuda:

- 1) Kvälls- och dagkurser hela vintern i Göteborg.
- 2) Kvälls- och dagkurser 4 veckor i Stockholm 22/11—19/12.
- 3) Två 10-dagars internatkurser i Småland 14/10—23/10 och julkurs 23/12—2/1 1977.
- 4) Intensiv 3-månaders internatkurs i Småland 9/1—3/4 1977.

Skriv eller ring och begär program utan förbindelse:

SKANDINAVISK YOGA OCH MEDITATIONSSKOLA

Fyrmästaregången 2, 2 tr. 413 18 Göteborg Tel. 031/42 46 70

Använd också: Yoga, Tantra och Meditation i min vardag
boken av Swami Janakananda Saraswati. Bonniers Förlag. Pris: 55:— kr.

BOKRECENSIONER

VISIONÄR I VÅRT ÅRHUNDRADE

Jag lärde känna Ruth Dahlén som en alldaglig människa, fylld av värme och humor. Det var före och under inspelningen av en TV-film "Mystik eller verklighet?" jag gjorde och som sändes första gången 1970 och handlade om Ruth Dahléns visionära upplevelser. Den bild som gavs av henne då visade att en mystikers världsbild och verklighetsuppfattning är så mycket mer omfattande än de flesta andra människors. Ruth gav då en bild av mystikernas intuitiva förmåga till överblick och sammanhang, i en kaotisk värld, som var ganska lättillgänglig, trots upplevelsernas karaktär.

I den bok som utkommit postumt — Ruth Dahlén dog den 1 januari i år efter en svår sjukdom — *Visionär i tjugonde århundradet* (Natur och Kultur ca 50:—) är hon mera komplicerad, åtminstone för mig. Samtidigt är hon öppen och mycket mera kritisk. Hon vänder ut och in på sig själv och sina upplevelser. Det är en rik och mångfacetterad bok och den ger impulser och — oroar. Men den kräver också mycket av mig som läsare.

Ruth Dahlén har haft mycket emot sig när hon velat meddela sig om sina visioner. Och sen nämner hon på flera ställen hur hon upplevt att hennes förstånd stått på spel. Men hur ska man som lekman tolka dessa många gånger hisnande upplevelser?

Kanske man kan se Ruths upplevelser som en slags materialisation, en vision av vår yttre och inre världsbild. Men har hon "rätt"?

Ingen kan väl egentligen med säkerhet svara på den frågan. Behoven av mystik har ökat enormt de senaste åren. Men ofta är det ett skapat, avpolitiserande behov, som förts fram i veckopress och i andra sammanhang av mindre nogräknade personer, inte sällan för

ekonomisk vinning. Men till den kategorin hör avgjort inte Ruth. Hennes sanningslidelse och ständiga ifrågasättande av sina upplevelser (hon levde dessutom mycket enkelt och sparsamt) gör henne till en intressant personlighet.

Det "säll", som vi andra har för att kunna klara av vardagen, har hos personer som Ruth betydligt flera hål än hos oss andra. "Sållet" eller "säkerhetsventilen" släpper igenom flera intryck och översinnliga upplevelser än vi andra skulle orka bära.

Ruths syner och visioner präglas ofta av ett slags kosmiskt allmedvetande. Varifrån kom alla Ruths intryck?

"Var jag, alldeles reellt, en sorts 'magnet'? Var somliga ord också sådana 'magneter'? Är inspirerade ord, idéer, en art av strålning, existerande i Kosmos på sin alldeles egna våglängd som behåller sin identitet också under skapelseprocessen i den mänskliga hjärnan, behåller sin identitet även sedan 'strålningen' materialiserats till ord och dikt, på samma sätt som en fjärran stjärnas ljus behåller sin identitet, sitt spektrum, under sin färd genom ljusåren och sedan dess ljus fångats in och materialiserats i våra jordiska instrument och blivit iakttagbart för våra sinnen?" skriver Ruth. Och på ett annat ställe skriver hon: "/.../ kanske har jag sett 'Hans Andedräkt', sett en kosmisk andningsprocess som för mig kan vara ungefär detsamma som kosmos' växling mellan energi och materia /.../".

Och frågan är om inte de olika visionerna och upplevelserna kunde vara delar av en helhet. Astronomiprofessorn Fred Hoyle misstänker, att det finns rikligt med information i vad han kallar ett "galaktiskt bibliotek", som kan visa exakt vad som kommer att hända oss, om världen envisas med att följa sin nuvarande kurs. "Den märkligaste fasen i vårt släktes historia, övergångsperioden mellan en primitiv stenålder och en kulturellt och tekniskt högt stående tidsålder, får inte bara tillskrivas slumpen. Det måste helt enkelt gå till så här. Vi följer en utstakad väg, samma väg som andra varelser på andra planeter måste ha följt många, många gånger", säger Hoyle.

Ruths visioner kunde många gånger vara plågsamma, inte endast att bära som "bara skräp" av en "extatisk kvinnsperson", utan också av oro för vad de innebar: "Under långa, långa dagar — och nätter — fortsatte min hjärna att vara full av kassandraskrik, profetor och varningar till mänskligheten".

Man kan kanske säga att Ruth i sina visioner beskriver världsalldets historia, "urupplevelser" som hon uttrycker det. Men för mig är hennes upplevelser om en förebådande vision av utvecklingen av vår planet de mest intressanta. De visioner som Rachel Carson hade pekar i samma riktning som Ruths och hon visar själv på paralleller i Harry Martinsons "Aniara". — Hennes undergångsvisioner" /.../ en ohygglig syn /.../ Jag har sett mark och stenar sprängas sönder till stoft, sett människor och träd vrida sig i kval, sett jorden steril och död" ter sig alltmera verklighetsnära ju längre krigsrustningen når idag, ju fler atomvapen som lagras, ju mer fascismen breder ut sig, ju hårdare förtrycket slår etc. Att som Hoyle citera en psalm i slutet av boken "Människor och vintertegar": "Jag vill lyfta mina ögon upp mot skyn varifrån min hjälp skall komma..." verkar pinsamt undflyende. Ruth citerar i slutet av sin bok Karin Boye: "Du skall tacka dina gudar, om de tvingar dig att gå, där du inga fotspår har att lita på". Det är en karaktäristik som passar in på Ruth Dahlén. Personligen tror jag på en ökad medvetenhet, en hård klasskamp och en enad motofensiv för att vi själva, de arbetande folken, ska få bestämma över vår egen framtid. Ruth Dahléns visioner är, förutom många andra aspekter man kan lägga på dem, också några av de varningslampor som finns runt oss.

I "Visionär i tjugonde århundradet" får vi lära känna Ruth Dahlén som en humoristisk person, fylld av envetenhet och sanningslidelse, och hon gör beskrivningen fängslande. Carl-Martin Edsman, Hjalmar Sundén, Tor Ragnar Gerholm och Peter Nilson har varit ett gott stöd för Ruth genom åren. De ger också i boken sin syn på Ruth. Någon gång rycks man ur läsningen när Ruth faller förnumstiga plattityder som "Att städa, diska, tvätta, sy är filosofiskt jobb". — Något som emellertid var påfrestande var den tekniska läsningen, för bokbindningen är under all kritik.

Ulf Hultberg

VAD GÖR VI MED DJUREN?

I boken "Djur, människor, moral" (Godlovitch — Harris, Aldus 1975) lägger en grupp engelska vetenskapsmän fram sina argument mot samhällets organiserade djurplågeri — i djurfabriker, genom djurexperiment, jakt m m. Ett vanligt argument för djurförsök är att de

utförs för att rädda människoliv. Men sanningen är den att så inte är fallet! De flesta djurförsök har helt andra, mindre ambitiösa syften. En forskare dödade t ex drygt hundra paddor bara för att ur dess maginnehåll bevisa att den hämtar sin föda från marken (sic!). Tvål och schampo droppas i djurs ögon för att vi människor skall få ögonvänliga kosmetika. Krigsmateriels effektivitet utprovas på djur. Hundar tvångsmatas med dödsbringande doser av nya mediciner mot magbesvär och dålig andedräkt. Vem kommer inte ihåg bilden av den fastbundna hunden som fick kedjeröka cigaretter i flera veckor.

Vid sobeljakt fångar man djuret genom att dess tunga fryser fast vid en metallskiva på vilken betet är utlagt. Exemplet på onödiga grymheter är otaliga och många gånger så osmakliga att man måste avbryta läsningen. I USA uppskattas antalet djurexperiment till 80 miljoner, i Storbritannien till mer än 5 miljoner. Vissa ap-arter håller på att utrotas p.g.a. sin lämplighet som försöksdjur. 13 schimpanser klubbades ihjäl samtidigt av en specialmaskin för att man ville mäta graden av hjärnskakning innan djuret dog.

Ett vanligt argument bland vivisektörer är att djuren inte har något medvetande och därför inte lider på samma sätt som vi. Men är man mottaglig för de lidandesyttringar djuren ger uttryck för vid försöken ser man, att de lider lika intensivt som vi. Och försökens poäng ligger ju i, att man från djurens beteende skall kunna sluta sig till människans i motsvarande situation. Alltså är likheterna människa—djur större än man vill låtsas om. Det resonemanget skulle dessutom faktiskt tillåta experiment på ofödda eller små barn och andra människor vars medvetenhet och intellekt befinner sig på samma nivå som djurens eller lägre. Vi undergräver därför vår egen moral genom att tillåta vivisektion. Vi befinner oss i en alltmer sluttande utförsbacke som kan sluta med att allt blir tillåtet.

En av bokens medarbetare, Terence Hegarty, pekar på att det redan finns och går att ytterligare utveckla *alternativ* till djurförsök — om vi vill! — t ex vävnadsodling, organkulturer, gaskromatografi m m. Många gånger har det förresten inte gått att dra analogier från djur till människa. Neurosodyn testades på djur utan att dess fruktansvärda egenskaper upptäcktes. Penicillinet hade skadliga effekter på marsvin men fungerar på människor.

Som *alternativ* till djurfabrikerna, där djuren av företagsekonomiska skäl lever i ett fullkomligt helvete, förespråkar Brigid Prophy en övergång till vegetarisk kost, vilket skulle vara både nyttigare för den enskildes hälsotillstånd och en lösning på världens fatala livsmedelssituation. Istället för att först

låta kon äta upp maten och sedan äta upp kon, kan vi äta maten direkt och därigenom tillgodogöra oss nio gånger mer protein.

Bokens andra hälft innehåller ofta svåra men mycket intressanta filosofiska och sociologiska analyser av människors inkonsekventa beteende ifråga om djur. De flesta vill ju inte medvetandegöras om det lidande broilern genomgått innan den hämtas upp ur snabbköpets frysdisk. En del anar det men förtränger. Överhuvudtaget har människor distanserat sig så från levande djur att dessa blivit enbart proteinmaskiner, nyttoföremål i människans tjänst. Men djuren har ju också en egen vilja till liv, egna intressen och mål att förverkliga.

Boken öppnar alltså helt nya perspektiv på vårt oftast slentrianmässiga förhållande till djuren. Med skärpa och logik avslöjas hur absurd vår moderna tillvaro blivit. I och för sig kan man inte vänta sig så mycket av djuret homo sapiens, som ju inte ens kan hålla fred inom sin egen art och som t o m idag alltmer utvecklas i självdestruerande riktning. Vi får samtidigt inte glömma att en del djur faktiskt har det bättre än vissa människor. Med tanke på världssvälten är det t ex skrattretande att man i USA inrättar — hundrestauranger. Vi har alltså all anledning att tänka över vår situation!

Vad jag saknar i boken är appellerandet till människors spontana reaktioner av avsky inför djurplågeri i olika former. Man nöjer sig med abstrakta intellektuella resonemang som bara kan uppfattas av en viss kategori människor. Vill man få med sig gemene man i kampen mot djurplågeriet måste man använda medel som var och en förstår. Det räcker ofta med vanlig upplysningsverksamhet med fakta och bilder för att människor skall ryckas med.

För övrigt tror jag att ett enskilt förhållande till en hund eller katt, till en häst, get eller ko, *inte behöver vara* ett ensidigt utnyttjande utan *kan vara* ett ömsesidigt gott förhållande av givande och tagande. Inte bara djuren utnyttjas ju i en social struktur. Även människor måste på något sätt göra sig nyttiga. Men vi skulle kunna göra oss nyttiga för varandra! Ett förhållande behöver inte nödvändigtvis vara en herre/slav-relation utan kan vara baserat på kamratskap och gemenskap. Därför tror jag inte, såsom en av bokens medförfattare, att vi *måste* utrymma ladugårdarna och placera husdjuren i reservat. Men det krävs att vi — och den slutsatsen dras även i boken — omkullkastar hela det ekonomiska systemet som ju tagit sin utgångspunkt i total exploatering och maximal vinst, vare sig det blir på djurens bekostnad eller — människornas. Men låt oss ändå börja med oss själva: Var mänskligare mot djuren!

Björn Sahlin

WATSONS BLANDNING

1974 kom en bok av biologen Lyall Watson på svenska, "En större verklighet. Mellan vetande och övertro". Den anmäldes i Sökaren 1, 1975, men jag har själv inte läst den. Däremot har jag försökt mig på den som kom förra året, *På liv och död* (Norstedts 64:—inb.), liksom den tidigare översatt av Roland Adlerberth.

Jag gillar inte Watson. Hans bok verkar inte genomarbetad. Han tycks mest ha skrivit ned vad som för stunden fallit honom in, låtit en idé snabbt associera till andra, ungefär som under en sällskaplig konversation utan bestämt syfte. Man blir trött på Watson. Framställningen är inte följdriktig, utan rörig, hoppande och fragmentarisk. Dess olika delar sammanbinds inte på ett logiskt sätt, och fragmenten saknar åskådlighet och klarhet. Men ändå finns bra avsnitt, kanske framför allt i bokens tredje del, om själen, där Watson bl a skriver om psykisk kirurgi, som han studerat på nära håll i Filippinerna och inte tvekar att beteckna som något paranormalt — trots att allt inte alltid "stämmer". Låt mig citera en bit av Watsons text:

"Vid en serie prov som genomfördes av den schweiziske psykiatern Hans Nägeli visade det sig att de prover på blod som togs under operationen inte stämde med patientens i något fall. Två av de tre proven var identiska och det tredje var inte ens mänskligt utan var av allt att döma fårblod — märkligt nog med tanke på att man nog måste fara ända till Australien från Filippinerna för att finna det närmaste fåret. Sigrun Seutemann har följt över sextusen operationer och funnit att kroppen öppnas bara i en mycket liten procent av fallen, och då bara av de allra längst komna helbräddagörarna, framför allt Tony Agpaoa. Hon anser också att de vävnader som materialiseras på kroppsytan är av icke-mänskligt ursprung i cirka nittioåtta procent av samtliga operationer.

Vilket ingalunda betyder att det måste röra sig om bedrägeri. Jag har själv sett de här operationerna på tillräckligt nära håll för att klart och bestämt kunna säga att det i de operationer jag själv bevittnade inte funnits minsta möjligheter till taskspeleri, sålunda att vävnaderna gjorts klara före operationen och

sedan dolts någonstans."

Jag tror att det är en riktig och viktig reflexion att dessa psykiska operationer är paranormala trots att det som opererats bort inte alltid är vad det borde vara!

Vad Watson skriver om Cleve Backsters experiment med växter är intressant. Flera forskare har ju upprepat Backsters försök men inte kunnat bekräfta hans resultat att växter reagerar som om de hade något slags känsloliv. Men Watson har varit hos Backster och även själv gjort liknande försök — och han stöder helt och hållet Backster!

I övrigt är vad Lyall Watson har att säga om t ex healing, "Jürgenson-röster" reinkarnationsfall, fall av besätelse m m vettigt och värt att läsa. Men i många fall är ha okritisk, godtar lättvindigt uppgifter i böcker som han läst, där en tveksam hållning varit på sin plats.

Jag har under läsningen tröttnat på Watson på grund av hans i allmänhet oorganiserade sätt att skriva. Om du ändå köper denna watsonska blandning, så börja gärna med sista kapitlet om underverk!

SM

BÖCKER FRÅN BORGEN

Danmark har en förbluffande stor utgivning av böcker inom det område som bevakas av Sökaren, i varje fall med hänsyn till att folkmängden bara är hälften av Sveriges. Sedan många år har ett förlag, Strubes, specialiserat sig på denna litteratur. Ett av de större danska förlagen, Borgen, har också sedan några år gett ut åtskilliga böcker om yoga, ockultism och nu senast alternativ medicin. Jag ska här ta upp några Borgenböcker som kan vara av intresse också för svenska läsare. Det är inte alls så svårt att läsa danska som man gärna tror.

I Vilhelm Schjelderups bok *Alternativ medicin* från 1974 nämns fransmannen Maurice Mességué som Europas kanske främste naturläkare. Hans självbiografi finns översatt till både danska och norska. Borgens utgåva heter *Mennesker og planter* del 1—2. Mességué berättar hur han på 20-talet av sin far, drömmaren och byoriginalet som dog då Maurice var 11 år, fick lära sig växternas hemligheter, och intresset för växterna släppte honom inte. Han blev känd som "sonen till Camille som kunde bota med växter", och det hände att man frågade pojken till råds, och han svarade vad far skulle ha gjort. Först som tjuvåring fick han sin första "riktiga" patient. Han gjorde sin militärtjänst som brevcensor och kallades att behandla amiral Darlan, vid den tidpunkten "Frankrikes näst viktigaste person", för en inflammation i

axeln. Mességué infann sig med ett kålhuvud, ett ägg och en knippa krasse för att på faderns sätt lägga ett omslag på axeln. "En sak bekymrade mig dock: han var min förste 'patient'! — Jag hade tidigare gett anvisningar och recept, men röra vid en sjuk och lägga ett omslag — det hade jag aldrig provat!

— Vad väntar du på?

— Jag behöver en skål och en gaffel att vispa ägget med.

Jag trodde han skulle klä på sig igen. — Det är visst någon häxkonst du har för dig... Hämta nu det han ber om men låt det gå undan, jag har bråttom...

Jag hackade de finaste kålbladen mycket fint tillsammans med krassen och tillsatte lite brännässla. Därefter blandade jag det hela med min hårdvispade äggvita, lade det på ett stycke muslin och vek ihop till ett omslag. Så fuktade jag det med en tesked växtblandning bestående av mjöddört, romersk kamomill, salvia och kvickrot.

Medan jag gjorde omslaget i ordning frågade Darlan mig: 'Varför har du i det där? Varför gör du så?' Jag anade inte vad jag skulle svara. Den gången visste jag ingenting, jag gjorde bara som jag hade sett min far göra."

Amiralen var svår att övertyga att han dessutom skulle ta handbad med örtextrakt två gånger dagligen — men han gjorde det, och hans axel blev så mycket bättre att han något år senare lät hämta Mességué till Vichy för att behandla själve marskalk Petain. Marskalkens läkare satte dock stopp för det försöket.

Boken är full av underhållande skildringar av kända och okända färgstarka personligheter som Mességué med tiden fick som patienter. Konstnärer som Maurice Utrillo och Jean Cocteau, flera franska presidenter, politiker som Robert Schumann och Winston Churchill — och Konrad Adenauer, som dock kunde lika mycket om läkeväxter själv. Mességué berättar också om sina tjuvåriga rättegångar då han blivit dömd för kvacksalveri. En domare, som dömt honom till dryga böter, sökte honom sedan som patient. Med tiden blev bötesbeloppen allt lägre och till slut rent symboliska — men frikänd kunde han aldrig bli.

Boken avslutas med en lång förteckning över Mességués mediciner vid vanliga kroniska sjukdomar. Han använder örter endast utvärtes, som omslag och bad, mest hand- och fotbad. I sin andra bok *Naturen har alltid ret* ger han dock även recept för invärtes bruk, och dessutom en rad mat- och dryckrecept som verkar spännande. Det tycks ha gått bra för honom; han förefaller ha blivit smått förmögen trots alla böter, har rest i flera världsdelar och är borgmästare i staden Fleurance där han tvingar slaktare och grönsakshandlare att endast sälja giftfritt odlade eller uppfödda pro-

dukter. Ibland ger sig Mességué in på områden han inte behärskar så väl och skriver tex på tal om köttätande: "Den moderna näringen har gjort stora framsteg i de välmående länderna, och människorna är friskare och lever längre... Köttätandet ökar i takt med ett lands rikedom, och dess inbyggares hälsa synes följa samma stigande kurva." Det är nu inte riktigt sant. Jag känner dock en stor sympati för Maurice Mességué sådan han framträder i sin självbiografi. Han är förankrad i en folklig visdom, som han förmedlar så pass detaljerat att det är möjligt för läsaren att själv pröva hans läkemetoder.

Litteraturen om meditation är riklig på danska. En bok jag inte har sett på svenska är *Hu-meditation og kosmisk orgasme*, en samling artiklar och tal av Bhagwan Shree Rajneesh. Han är en av de många meditationslärare från östern som nu översvämmar västvärlden. Han företräder tantra-traditionen, och boken innehåller en utförlig skildring av vad han menar med tantra till skillnad från yoga. Jag har läst den med stor behållning och tycker att jag för första gången verkligen får en känsla av vad tantra innebär. Meditationstekniken är originell. Rajneesh menar att undertryckta känslor måste frigöras innan man kan börja den stilla meditationen. Det sker genom en stunds "kaotisk andning", som leder fram till en katarsis, ett intensivt kroppsligt utlevande. Här finns likheter med både primalterapi och med Wilhelm Reichs bioenergetiska övningar. Det är lätt att förstå att Rajneesh har väckt stort intresse i USA. Det skulle vara intressant att veta om det i Sverige finns någon grupp som övar denna meditation.

Slutligen kan intresserade av handens mysterier i Mir Bashirs 280 sidor tjocka *Kiromanti — tydning af handens linier* finna en myckenhet information vars trovärdighet jag inte kan bedöma. Boken är dock klart och systematiskt uppställd.

Nils-Olof Jacobson

UFO OCKULTISM ESP

ANDLIG UTVECKLING

Engelskspråkig litteratur
700 titlar i lager varav 100 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överens-
kommelse per tfn 08/758 62 50.

För mycket tro, för litet skepsis?

Per Magnusson

Någon sa i telefon att det var för mycket "troende" artiklar i Sökaren — och han avsåg det parapsykologiska området. Tro på Uri Geller, tro på psykisk kirurgi, tro på kirlianfotografering etc. Det finns, menade han, också andra synpunkter på dessa paranormala ting än de troende. Mycket kan vara illusionistkonster, godtrogenhet, självbedrägeri. Det skadar inte med en viss skepsis.

Jag tycker vi strävar efter balans i behandlingen av de skilda ämnena. Vi har infört kritik av "tron" på Geller, "tron" på psykisk kirurgi osv. Men det är sant att de positiva hållna artiklarna har övervägt. Det ligger väl i sakens natur att en positiv uppfattning — tanken att något är sant — mer inspirerar till skriber än det motsatta synen — att något inte är sant. Man kan jämföra med ett talesätt, som rör reli-

gionen: otron bygger inga kapell.

Det är alltså mycket lättare att få artiklar som berättar om att Uri Geller är äkta, att psykisk kirurgi är verklighet, att ESP (utomsinnlig varseblivning) finns osv., än att hitta texter eller skribenter som förklarar att det där inte är sant.

Givetvis påverkar också min egen uppfattning tidskriftens redigering. Jag är övertygad om att alla de typer av paranormala fenomen som litteraturen berättar om, är verklighet: telepati, klärvoajans, psykokinesi, healing, prekognition, materialisation. Men visst har Sökaren infört kritiska synpunkter på allt detta. Jag har velat informera om all relevant kritik som kommer fram. Men det duger inte att bara påstå att Uri Geller är en bluff. Påståendet måste underbyggas med starka, allvarliga skäl.

En fråga som just ju känns aktuell är om illusionister kan göra samma saker som medier, t ex Geller. Det påstår de själva. Ändå har väl ingen trollkarl ställt upp för kompetenta forskare på deras villkor. (Geller säger sig ju vara medium — psykiker — inte artist.) Men frågan om illusionister har kunnat lura forskare är nu på tapeten. Vi har i detta nummer en lång artikel om en bok av illusionisten Randi. Och vi återkommer med nya informationer om "illusionisterna och parapsykologin".

Syftet med Sökaren är mindre att föra fram bestämda idéer, tolkningar och idealismer än att behandla vissa ämnen. Jag vill inte försöka påverka eller manipulera läsarna, utan i stället ge dem informationer som kan vara underlag för deras egna ställningstaganden.

SÖKAREN

Nr 9 1976 Argång 13

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar endast annonsörerna själva.

Tryckt hos Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB, Borås, 1976

ISSN 0038-0504

PRENUMERATIONSPRISER:

Helår (10 nr) 45:— (1977 52:—)

Halvår 24:— (1977 28:—)

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 500:—, halv sida 300:—, småannonser 10:— per spalt-cm men minst 30:—.

INNEHÅLL:

Jörgen Rapp:

Muktananda, Siddha Guru 2

Surya Green:

Richard Alpert blir Ram Dass 4

Bertil Falk:

Kontraspirationen som blev forskare i det okända 8

Sven Rosén:

Naturvetenskap och mystik 10

Eckankar-möte i Stockholm 14

Randi mot Uri Geller 17

Autentisk österländsk tro eller europeiserad/amerikaniserad? 22

Thorvald Berthelsen:

Studiecirkel om flygande tefat 24

Per Ragnar:

Reflexioner 25

Psykisk kirurgi 26

Bokrecensioner 29

Bilaga medföljer